

genc BİRİKİM

Değerli Okurlarımız,

Yaratıcımız ve sahibimiz yüce Allah'a hamd, peygamberimiz Muhammed Mustafa'ya salât ve selam olsun. Yeryüzünde bulunma amacı, sadece yüce Allah'a kulluk etmek, onun rızasını gözetmek, yine onun dini, rızası ve davası için çalışmak, yaşamak ve mücadele etmek olan müminlere selam olsun.

***

Acılar büyütüyor bizi, cümle ümmeti. Acıların, hüznlerin, ölümlerin, ağıtların olmadığı bir gün yok! Zalimlerin, zulümlerin duracağı yok. Kıyamete kadar son bulacağı da benzemiyor hatta git gide daha da artıyor zulümler, alçalmışlıklar, insanlıktan çıkışlar, insaftan, ahlaktan yoksunluklar..

Zalimler, kâfirler, hainler, bilcümle nasipsizler; zulümlerinin, küfürlerinin, hainliklerinin, nasipsizliklerinin gereğini yerine getirirken; peki, adalet ve merhamet sahipleri, mü'min olduğunu iddia edenler, insaf kaynağı, vicdan havarisi olanlar ne durumdalar, ne yaparlar, neyin hesabında ve planındalar?

Mazlum halkların ve halkaların kurtuluşu için, normal hayata dönmeleri için, yüzlerinin gülmesi, ağız tadıyla yaşamaları için yok mu kimsenin yetkin ve etkin bir projesi?

Meclis kürsülerinin, diplomasinin, bürokrasinin, sermaye sahiplerinin; var olan, var olduğu kabul edilen ya da düşünülen özgül ağırlıkları ve ağırlık adına elde avuçta, sağda solda, aşağıda yukarıda bulunan bütün sesleri, nefesleri, güçleri, kuvvetleri, mermileri, bombaları ve füzeleri yetmiyor mu bir şeyleri durdurmaya, susturmaya, önlemeye?

Görünen o ki iman edip de bu imanlarının gereği olan salih amelleri gereğince yerine getirenlerden, birbirlerine hakkı, hakikati, sabrı, direnmeyi tavsiye edenlerden, edecek olanlardan başkasının/başkalarının üstesinden, hakından gelinebilecek bir atmosferi yaşamıyor mazlum dünya, Müslüman coğrafya.

Mü'minlik, Müslümanlık iddiasında bulunan bizler; şahitliğini yaptığımız, gözümüzün, gönlümüzün, kalbimizin önünde gerçekleşenlere karşı en ufak bir kıpırdanmayı bile ufak görmek durumundayız. Elimizle, dilimizle, kalbimizle taşlamak düşer payımıza, asrın zulmünü, asırların küfür perdesini. Duyurmadan, haykırmadan, söylemeden, yazmadan, ağlamadan, rahatsız olmadan olmaz. Bunlarla yetinmekle de olmaz, durmaz bu zulüm, zulümler.. Hele üzerimize düşeni bir yapalım. Ondan sonra el-Muktedir ve el-Muntakim olan yüce Rabbimiz nelere şahit kılacaktır bizleri.

***

Bu sayımızda; yazarımız Ali Kaçar, "**Askeri Vesayet Bitmemiş miydi?**" başlıklı makalesinde, yakın zamanda gerçekleşen elleri kılıçlı, korsan bildiri yapıp slogan atan akademi mezunu yeni teğmenler vesilesiyle askeri vesayeti gündem ediyor.

Sayımızın dosya konusunu, "**Gayret, Tevekkül, Hamd Ekseninde Kader Şuuru ve Eğitim**" olarak belirledik. Dosya konuları çerçevesinde yazarlarımız; Ebrar Nur Kaya, Erdal Tuğrul, Fatih Pala, Rüstem Ayılmazdır, Sercan Akbayrak, Sümeyye Demirci, Taşkın Önel ve Zeynep Koç'un yazıları, sizleri bekliyor.

Ayrıca Ali Kaçar'ın "**Değişmez Tek Gerçek, Ölümdür!**" başlıklı diğer yazısını, Emrah Doğru'nun "**Bilmek Yeter mi?**", Nazife Acısu'nun önceki sayıdan devam eden "**Mescid-i Aksa, Üç Mescid, Kâbe**", Rûveyde Bera Pala'nın "**Şahit Kim, Şehit Kim?**", yine Zeynep Koç'un "**Kulluk Kavramı Bağlamında İbadetin Mahiyeti**" başlıklı yazılarını; yine Taşkın Önel'in "**Sanrı**" adını verdiği şiirini, İsmail Ceylan'ın "**Barbar Filistinliler ve Uygur Batı**" başlıklı çeviri çalışmasını istifadenize sunduk.

"**Kalplerdeki Putlar ve Arınma Yolları: Şeytan, Nefis, Dünya ve Hazcılık**" dosya konulu 268. sayımızda buluşmak üzere yüce Allah'a emanet olun.

Bu sayımızda...

- 3 **Askeri Vesayet Bitmemiş miydi?**
Ali KAÇAR
- 10 **Kur'an'la Terbiye Olmayı ve Eğitilmeyi İsteyenlere**
Fatih PALA
- 13 **Kader, Zorlayıcı mıdır?**
Taşkın ÖNEL
- 16 **İman ve Tevekkül**
Sümeyye DEMİRCİ
- 19 **Tevekkülü Doğru Anlamak**
Erdal TUĞRUL
- 23 **Allah'ın Razi Olduğu Tevekkül**
Sercan AKBAYRAK
- 26 **Beklentilerin Anahtarı: Tevekkül**
Ebrar Nur KAYA
- 28 **Kaderin Gölgesinde**
Rüstem AYILMAZDIR
- 31 **Tevekkül Penceresinden "Benlik ve Aidiyet" Fikrine**
Zeynep KOÇ
- 33 **"Barbar" Filistinliler ve Uygur Batı**
Ahmad IBSAIS
- 36 **Mescid-i Aksa - Üç Mescit - Kâbe II**
Nazife ACISU
- 39 **Bilmek Yeter mi?**
Emrah DOĞRU
- 42 **Şehit Kim, Şahit Kim?**
Rüveyde Bera PALA
- 44 **Kulluk Kavramı Bağlamında İbadetin Mahiyeti**
Zeynep KOÇ
- 46 **Değişmez Tek Gerçek, Ölümdür**
Ali KAÇAR
- 48 **Sanrı**
Taşkın ÖNEL

genc BİRİKİM

Yıl: 23 Sayı: 267

**Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü**
Ali KAÇAR

Genel Yayın Yön.
Fatih PALA

Yazışma Adresi
Korkutreis Mah. Yeşilirmak Cad. No:9/1
Çankaya - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

Yönetim Yeri
Korkutreis Mah.
Yeşilirmak Cad. No:9/1 Çankaya - ANKARA

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Strazburg Caddesi No : 31/17 Sıhhiye -
ANKARA
Telefon: 0 312 229 1881

Baskı Tarihi
10.09.2024

Abonelik Şartları: Yurtiçi abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 550 (beşyüzelli) Türk Lirası'nı (Elden teslim fiyatıdır. Kargo ile teslim alacak abonelerimiz için kargo ücreti abonelere aittir.) "Mustafa SARICA Kuveyt Türk Katılım Bankası TR920020500009457261200001 IBAN No'lu" hesaba yatırmanız yeterlidir. Dijital dergi aboneliği için yine aynı hesaba 1 yıllık abonelik ücreti olan 400 (dört yüz) Türk Lirası'nın yatırılması yeterlidir.

Temsilcilikler:

Ankara : Satılmış Ediz, 0534 259 06 03

Bolu : Remzi Korkmaz, 0505 773 07 01

Erzurum: Kenan Akçıl, 0535 038 25 25

Gümüşhane : Furkan Pala, 0535 883 50 59

İstanbul: Nizamet Karakuşoğlu, 0552 239 60 67

Kayseri : Fatih Pala, 0535 245 31 93

web : <http://www.gençbirikim.net>

e-mail : gençbirikimdergisi@gmail.com

Askeri Vesayet Bitmemiş miydi?

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

1 2 Eylül darbesinden ama özellikle de 27 Nisan e-muhtırasından sonra, anlı şanlı bazı gazeteciler de dâhil birçok siyaset bilimci ve siyasetçi artık darbe dönemi de askerî vesayet dönemi de bitmiştir, diye ahkâm kesmiştir. Bir daha bu ülkede darbe olmayacağı gibi, askerî bürokrasinin siyasete müdahalesi de söz konusu olmaz, diye çokça yazılmış ve çizilmiştir. Ancak çok geçmeden darbe girişimi niteliğindeki olan ve günlerce devam eden Gezi olayları başlamış, akabinde de 15 Temmuz 2016'da darbe girişimi gerçekleşmiştir. 15 Temmuz darbe girişimine karşı halkın sokaklara dökülerek tanklara karşı durmaları, darbeci askerlere karşı ölümüne direnmeleri; geçmişteki açıklamaların benzeri yeni açıklamaların yapılmasına neden olmuştur. Halkın sokaklarda tanklara karşı direnişi,

Muhtıra niteliğinde olan bu karşı çıkış, İslami kesimi hatta muhafazakâr kesimi kılıçlarını sallayarak tehdit etme cesaretini nereden, kim(ler)den almışlardır? Bu olayı gerçekleştirirken ihraç edileceklerinden hiç korkmuşlar mıdır? Başlarına bir şey gelebileceğini düşünmemişler midir? Kimlere güvenmişler ki böyle cesur davranmışlardır? Kimler, bu genç teğmenleri yönlendirmiştir?

bu tür açıklamaları yapanlara –geçici de olsa– haklılık kazandırmıştır. Ancak bu tür açıklamaların hiçbir geçerliliğinin olmadığı, yakın tarihe göz gezdirenlerin kolaylıkla kabul görebileceği bir gerçektir. Çünkü *bu ülkede darbe dönemi de askerî vesayet de bitmemiştir, bu gidişle de asla bitmeyecektir.* ABD'nin etkisi, varlığı bu ülkede devam ettiği müddetçe darbe olma ihtimali her zaman vardır. Çünkü ABD, Türkiye'de istediği zaman darbe yaptırma, muhtıra verdirme ya da iç kargaşa çıkarma gücüne –ne yazık ki– sahiptir. Şimdilerde çok gündeme gelmese/

getirilmese de ABD'nin 1952'de kurduğu 'Seferberlik Tetkik Kurulu'¹ (*Gladyo, Kontrgerilla*), Türkiye üzerine karabasan gibi çökmüş

1. Seferberlik Tetkik Kurulu, 1965'de Özel Harp Dairesi (ÖHD), 1992'den itibaren Özel Kuvvetler Komutanlığı (ÖKK) ismini almıştır. Aslan Değirmenci'nin Ali Kaçar ile yaptığı *Gladyo Raporu* için bkz; 25.12.2008 tarihli Vakıf Gazetesi

durumdadır. Aslında bu örgüt, değişik isimlerle NATO üyesi ülkelerde kurulan ve sadece ABD menfaatleri doğrultusunda faaliyet gösteren karanlık bir örgüttür. Zaman zaman bu karanlık ve tetikçi örgüt sona erdirildi, dense de bu, doğru değildir. Çünkü bu örgütün yer altı unsurları, gerektiği zaman ve ihtiyaç duyulduğu kadar uyandırılarak harekete geçirilmektedir. Türkiye’de yapılan her darbe ya da çıkarılan her iç kargaşa incelendiği zaman içinde, arkasında ya da önünde bu örgütün karanlık ve kanlı yüzü ile karşı karşıya kalınacaktır. Bu durum; sol, sağ ya da Atatürkçü bütün darbeler için geçerlidir. İşin ilginç yanı ise darbecilerin tamamı, ABD tarafından kullanılan basit birer aparattır, ihtiyaç kalmadığı zaman da tarihin çöplüğüne atılırlar.

“Türkiye’de artık darbe olmaz.” den-
dikten sonra çok geçmeden yeni bir darbe ile karşılaşıldığı, yaşı müsait olan herkes tarafından şahit olunmuş bir gerçektir. Çünkü yukarıda adı geçen örgüt, bütün imkânlarıyla varlığını halen devam ettirmektedir. Çünkü darbe dönemi bitti dindikten (2007’deki 27 Nisan e-muhtırasından) kısa bir süre sonra gezi olayları, cumhuriyet mitingleri ve 15 Temmuz darbe girişimi sürecinde aynı karanlık örgütün ayak izlerini görmekteyiz.² Darbe döneminin, dolayısıyla askerî vesayet bitmesi, ancak adı geçen bu örgütün lağvedilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu da ancak bu örgütün hamisi olan ABD ile 1950’lerden beri devam eden, ettirilen “efendi-köle” ilişkisini bitirmekle mümkün

15 Temmuz darbe girişiminden sonra Türkiye, yeni bir döneme girmiştir. Bu dönem, 22 yıldır iktidarda olan Erdoğan’a ve partisine, şimdiye kadar çok kimseye nasip olmamış bir fırsatı vermiştir. Bu fırsat, devleti tepeden turnağa kadar yeniden şekillendirme, âdeti yeniden kurabilme fırsatıydı. Eğer Erdoğan ve ekibi, bu fırsatı değerlendirebilseydi sadece cunta heveslisi darbecileri değil, aynı zamanda dışarıdan gelebilecek saldırıları da engelleyebilecek bir güce ulaşabilecekti.

olabilir. Buna ise sadece iktidarların gücü yetmez, ancak halkın bütünüyle destek vermesi ve ABD ile kurulan bütün kirli ilişkilerin bitirilmesiyle mümkün olur. Bu gerçekleşmeden yani ABD, bilinen ve bilinmeyen üsleri ile bu topraklardan kovulmadan, darbe dönemi asla bitmez. ABD ile ilişkileri kesmek ise görüldüğü ve söylendiği kadar kolay değildir. Hatta başka ülkelerle ABD’den izinsiz ilişki kurmak bile bir darbe nedeni olmuştur bu ülkede.³ İlişkileri kesmek, aynı zamanda uzun sürecek iç kargaşaları, ekonomik iflasları, siyasi, ekonomik ve askerî ambargo ve yaptırımlarla

karşı karşıya gelmeyi göze almak demektir. Bu nedenledir ki Türkiye’de yapılan her darbenin ve çıkarılan her iç kargaşanın (laik-anti laik, Kürt-Türk, Alevi-Sünni çatışmaları) arkasında ABD olmasına rağmen ses çıkarıl(a)mamıştır. Nitekim şimdilerde de Türkiye’nin burnunun dibinde kurulan terör devletçığının ve düşürülen SİHA’nın arkasında ABD olmasına rağmen, söylemin dışında ciddi hiçbir adım atıl(a)mamıştır. Trump’ın Suudi yöneticilerine, “Sizi biz koruyoruz. Biz olmadan orada iki hafta bile kalamazsınız.” tehdidinin benzerinin, açık ya da gizli olarak Türk yöneticilere de söylenmediğini kim söyleyebilir? 15 Temmuz darbe girişimi, Fethullah Gülen’in iradesi, zekâsıyla mı yapılmıştır, buna kim inanır? Herkes biliyor ki Fethullah Gülen, Türkiye’de hatta daha geniş bir coğrafyada CIA ve MOSSAD’ın aparatı, tetikçisi olarak görev yapmıştır, halen de yapmaktadır.

Askerî Vesayet de Darbe de Bitmez

2 Gezi Olaylarında ‘Beyaz Kuvvetlerin’ rolü için bkz; <https://www.gencbirikim.net/gezi-parki-olaylari-ve-ozel-harp-dairesi/>

3 Daha geniş bilgi için bkz; <https://www.gencbirikim.net/27-mayis-darbesi-ve-gladyo-arastirmaci-yazar-ali-kacar-2/>

*Türkiye’de darbeler ve darbecilik, bir gelenektir. Ve bu gelenek, yüzyıldır devam etmektedir. Söz konusu geleneğin başlangıcı ise kendisine Harbiye Nazırlığı verilmediği için M. Kemal tarafından başlatılmıştır.*⁴ Ancak M. Kemal’in öncülüğünde başlatılan bu ilk darbe, teşebbüs düzeyinde kalmıştır. Fakat çok geçmeden 1 Nisan 1923’te M. Kemal tarafından gerçekleştirilen *bir darbe* ile birinci meclis feshedilmiştir.⁵ Bu gelenek, 1960 yılı itibariyle âdeta otomatikçe bağlanmış bir şekilde *her on senede bir tekrarlanır* hâle gelmiştir.⁶

Teğmen Cuntası

15 Temmuz darbe girişiminden sonra Türkiye, yeni bir döneme girmiştir. Bu dönem, 22 yıldır iktidarda olan Erdoğan’a ve partisine, şimdiye kadar çok kimseye nasip olmamış bir fırsatı vermiştir. Bu fırsat, devleti tepeden tırnağa kadar yeniden şekillendirme, âdeta yeniden kurabilme fırsatıydı. Eğer Erdoğan ve ekibi, bu fırsatı değerlendirebilseydi sadece cunta heveslisi darbecileri değil, aynı zamanda dışarıdan gelebilecek saldırıları da engelleyebilecek bir güce ulaşabilecekti. Ancak bu fırsatı ne yazık ki ne Erdoğan ne de yanındakiler değerlendirebilmiştir. Yaptığı yandaş tayinler, çıkardığı kanun hükmünde kararnameleler (KHK) ve birkaç satırlık açıklamalarla yetinerek koltuklarını ve iktidarlarını devam ettirme yönünde heba etmişlerdir. Bu nedenle bugün gelinen nokta, iktidara geldikleri 2002’den önceki noktadan daha kötüdür. 2002’de iktidara geldiklerinde doğan bir çocuk, bugün 22 yaşındadır. AKP iktidar olduğu süre içerisinde ülkenin geleceğini şekillendirecek yeni bir gençlik yetiştirilebilirdi. Maalesef bunda da başarılı olunamadı. Dindar

4 Daha geniş bilgi için bkz; Murat Bardakçı, *Bir Devlet Operasyonu 19 Mayıs*, Turkuvaz Kitap Yayınları, 1. bsk. Eylül 2019, İstanbul, s.47 vd; Taha Akyol’un Alev Coşkun ile Röportajı, *Kayıp Tarihimiz*, Yakın Plan Yayınları, 1.bsk. Aralık 2011, İstanbul, s.77-78

5 Daha geniş bilgi için bkz; Ali Kaçar, *Zirvedeki Mankurtlar*, Genç Birikim Yayınları, 4.bsk. Ocak 2023, Ankara, s.53 vd.

6 Türkiye’de gerçekleştirilen darbeler ve muhtıralar: 27 Mayıs 1960, Talat Aydemir’in (22 Şubat 1962 ve 20 Mayıs 1963 tarihlerindeki) başarısız iki darbe girişimi, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980, 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007, 28 Mayıs 2013 Gezi Olayları, 15 Temmuz 2016, her C. Başkanlığı seçimlerinde verilen muhtıra ya da tehditler.

gençlik yetiştireceğiz dendi, ne yazık ki dindar gençliğin yerine deist, ateist ve hiçbir amacı olmayan, bitkin, yorgun bir gençlik yetiştirildi. Evet, bununla övünebilirler! Ancak heba edilen sadece gençlik olmamıştır, 22 yıllık sürecin sonunda aile bit(iril)miş, eğitim iflas etmiş, yokluk ve yoksulluk önü alınamaz hâle gelmiştir. Kılıçları çeken cunta heveslisi gençler de bu dönemde defalarca değiştirilerek uygulanan eğitimin sonucunda yetişti. İktidar yetkililerinin kızmaya, bağırmaya hakları yok; bu, kendi eserleridir.

Ne yazık ki darbeye ya da askerî vesayete asla izin vermeyiz, denerek yola çıkarlar, –istemeyerek de olsa- darbe heveslilerine zemin hazırlamışlardır. Nitekim 2023’ün Kasım’ında başlayan ve basına *‘Teğmen Cuntası’* olarak yansıyan olaylar sıradan olaylar olmadığı hâlde, olaylar ciddiye alınmamış, dolayısıyla gerekli tedbirler de alınmamıştır. *“Birkaç gencin, gençlik hevesidir.”* denerek geçiştirilmiştir. Oysa 100 civarında teğmenin katıldığı olay, bu şekilde geçiştirilecek bir olay değildi. Çünkü bu darbe heveslileri, okul mescidinde namaz kılan öğrencileri *“Atatürk düşmanı”, “tarikatchi-cemaatchi”, “irticacı”* gibi ifadelerle fişlemiş ve fotoğraflarını WhatsApp ortamında paylaşarak içeride ve dışarıda katılım sağlayacak tarzda zemin oluşturmaya çalışmışlardır. Bununla da yetinmeyecek namaz kılan teğmenleri darp etmişler hatta 100’e yakın cunta kafalı teğmen, 10 Kasım’da fiili saldırıda bulunarak İslami değerlere karşı nefret kusmuşlardır. Nitekim başta namaz kılan teğmenler olmak üzere, çeşitli İslami kesimlere ve bazı siyasilere yönelik ağza alınmayacak tarzda küfürler etmişler: *“Cemaatchi misin sen, s..... git.”*, *“Ya seve seve ya s... s... takacaksın.”* gibi küfürlerin ardından *“Bir gün gelecek hepiniz Atatürk’e secde edeceksiniz.”* şeklinde

7 Başta Cumhurbaşkanı Erdoğan olmak üzere devlet büyüklerine hakaretler yağdıran bu küfürbaz cuntacı teğmenler, “tarikatchi” diye fişledikleri subayları “devran dönünce asmakla”, “kılıçla kesmekle”, “öldürmekle” tehdit etmiştir. İşte 3 ayrı WhatsApp grubundaki o yazışmalardan bazıları:

İlk fırsatta sizi yok edeceğiz.

* B.: İnşallah Suriye’ye bizim tabura gelir birisi.

Tam kim vurduya gidecek yer burası.

- * R.: Suriye'ye filan gerek yok. Gördüğün yerde dalacan, fişleyecen p... (küfür)
- * S.P.: Şu ana kadar böyle gruplar hep oldu. Sonra yok edildiler, yine yok edilirler.
- * Ö.T.: Bunları da sileceğiz. O zaman gelecek, bu devran dönecek, o zaman bakın ne oluyor o... evlatları.
- * B.A.: Bence dilekçeyle uğraşmak boş. Direkt bunların girtlağına bizzat çökmek gerek.
- * H.K.: Kuzey Irak'ta biriniz filan yanıma düşer, onu teröristten önce ben g...n s... (küfür) Büyüklerinize abilerinize ismini verebilirsiniz.
- * A.C.K.: P...n (küfür) yemeğine ufak ufak siyanür katacağın, yavaş yavaş ölecek p...
- * İSİMSİZ: Biz bunları açıkça tehdit ettik.
- * K.: Cumhuriyet karşıtı imamlar asıldığı gibi sizi de sallandıracağız dedik.
- * A.: O bazı cemaatçi o... ç... (küfür) bugün devletin imkanları arkanızda olabilir ama ilk fırsatta sizi yok edeceğiz.
- * İSİMSİZ: Kanka üstten bir tepki yok, halktan bir tepki yok, ne yapacağız, okulun verdiği kılıçlarla keselim adamları o zaman başka çözüm kalmadı.

Tarikatlara cemaatlere ümmetçilere küfür

İşte yüzlerce galiz küfürden sadece birkaçı:

- * M.C.: O... evlatları cemaatlerinizi s... t... süreceğiz bir gün.
- * T.B.: O... çocuğu cemaatçileri Atatürk büstüne secde ettirmek bana nasip olmadan ölmeyeyim, en büyük dileğim bu saatten sonra.
- * E.S.: Ya benim anlamadığı bu o... ç... cemaatçilere sövüyoruz. Lan beyniniz yok anladık, ananız da mı yok o... çocukları, çıksanıza ortaya.
- * Ö: "Yallah Arabistan'a" diyeceğim, Arabistan bile almaz bunları.
- * B.I.: Anaları istememiş, cemaate yollamış, o... çocuklarını Arap çölü ne yapısın.
- * B.B.: Ne kadar Atatürk düşmanı o... ç... varsa s... gitsin medresesine şeyhiniz ... sizi.
- * B.Y.: Tarikatçılara sövdüm diye yargılanacaksam şeref madalyası sayar göğsümde taşıyım anlayının... (küfür)
- * M.T.: TSK'da ümmetçilik yapanlara sövüyoruz. Ümmetçiliği sivilde yapan da var. Bkz; [https://www.yenisafak.com/gun-](https://www.yenisafak.com/gun-dem/tegmen-cuntasini-tuzla-piyade-okulunda-yurutulen-sorusturma-ortaya-cikardi-4581363)

kendilerine yakışacak tarzda ipe sapa gelmez hakaretlerde bulunmuşlardır.

Olay süresince üst komutanlar haberdar edilmesine rağmen, ciddi hiçbir tedbir alınmadığı iddia edilmiştir. Mahkeme aşamasından sonra bu teğmenlerden sorumlu alay komutanı bir albay ile bölük komutanı bir üsteğmen de yaşanan olaydan dolayı görevden, 7 kursiyer teğmen de okuldan uzaklaştırılmıştır. Bu kadar.. Bu cuntacılar kimlerdir, ordu içerisinde ya da dışında ilişkide buldukları kimlerdir? Buna ilişkin bir soruşturma olduğuna dair basına yansıyan hiçbir haber de yoktur.

Tuzla'da başlayan bu olay, sıradan bir olay olarak görülmüş ve birkaç teğmen görevden uzaklaştırılmayla yetinilmiştir. Oysa geçmişte bazı darbeler, aralarında generaller olmamasına rağmen genç subaylar tarafından gerçekleştirilmiştir. Nitekim 27 Mayıs darbesi böyle olmuş ve generaller de bu subaylara selam durmak zorunda bırakılmışlardır. Hatta bu darbeci subaylar, dönemin genelkurmay başkanı Rüştü Erdelhun'u Kara Harp Okuluna yaka paça getirip tekmeleyerek dövmüşlerdir. Ülke tarihinde derin siyasi travmalar meydana getiren 27 Ma-

dem/tegmen-cuntasini-tuzla-piyade-okulunda-yurutulen-sorusturma-ortaya-cikardi-4581363

yıs darbesini, topu topuna 38 kişilik genç subaylardan oluşan bir cunta gerçekleştirmişti.⁸

Tuzla'daki bu olaydan kısa bir süre sonra 30 Ağustos 2024'te Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı Kara, Hava Harp Okulundaki mezuniyet töreni sonrası yeni mezun olmuş bir grup teğmen, tören alanında, askerî teamüllere aykırı bir şekilde, kılıçları çekerek korsan bir yemin töreni düzenlemişlerdir. Kılıçlı korsan ant töreninde, 1997'de cuntacı subaylar tarafından hazırlanan ama 2016'dan itibaren de yasaklanan korsan bir metin okunmuştur. Bu metinle, başta Başkomutan Cumhurbaşkanı Erdoğan olmak üzere, diğer komutanlara âdeta meydan okunmuş, ayrıca yönetimin hazırladığı metni de reddettiklerini belirtmiş oluyorlar. Çünkü bu korsan metinde tehdit var, gerektiği zaman yasalara, anayasaya aykırı da olsa halka, dolayısıyla siyasi otoriteye müdahale edeceklerini açıkça tekrar ilan etmişlerdir.

Cumhurbaşkanının katıldığı törende, okuldan yeni mezun olmuş 1000'e yakın kursiyer teğmen bulunmaktaydı. Bu öğrencilerin yarısından fazlası bu korsan törene katılmamıştır. Peki, nasıl oluyor da aynı eğitimden geçen bu teğmenlerin tamamı değil de bir kısmı, kendilerini M. Kemal'in askerleri olarak tanıtarak korsan gösteri yapmışlardır? Acaba kendilerini M. Kemal'in askerleri olarak tanıtan bu teğmen adayları, nasıl bir eğitimden geçmiştir ki diğerlerinden böyle farklı davranmışlardır? Muhtıra niteliğinde olan bu karşı çıkış, İslami kesimi hatta muhafazakâr kesimi kılıçlarını sallayarak tehdit etme cesaretini nereden, kim(ler)den almışlardır? Bu olayı gerçekleştirirken ihraç edileceklerinden hiç korkmamışlar mıdır? Başlarına bir şey gelebileceğini düşünmemişler midir? Kimlere güvenmişler ki böyle cesur davranmışlardır? Kimler, bu genç teğmenleri yönlendirmişti?

Kara Harp Okulu komutanının, mezuniyet

8 Daha geniş bilgi için bkz; <http://www.gebisdem.com/27-mayis-darbesi-ve-gladyo-arastirmaci-yazar-alkacar/>; <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2447808>

töreninin ardından kılıçlarını kaldırıp "*Mustafa Kemal'in askerleriyiz.*" sloganı atan ve ardından yasak ant metnini okuyan teğmenleri çağırıp "*Neden böyle bir şey yaptınız? Herkes bu olayları konuşuyor. Yapmamalıydınız.*" dediği öne sürülmüştür. İddiaya göre; dönem birincisi olan ve ant metnini okutan *Teğmen Ebru Eroğlu*, komutanına, "*Biz Atatürkçüyüz. Hiçbir cemaat ve tarikatla ilgimiz olmadığını herkes gördü. Yaptığımdan pişman değilim.*" yanıtını vermiştir.⁹

Bu korsan antta; laikliğe, demokratikliğe, ülke bütünlüğüne karşı çıkanlara kılıçlarının keskin ve hazır olacağından ve cemaatçi olmadıklarından dem vurmışlardır. Cemaatten kasıt İslami cemaat ise zaten bu cemaatten olamazlar. Çünkü hem laik hem demokrat hem de Atatürkçü olmak zaten Müslüman olmakla bağdaşmaz. *Anlaşılan teğmen olmuşlar ama cahillikten kurtulamamışlardır.* Çünkü içinde yaşadıkları ülkenin %99'nun mensup olduğu iddia edilen, kendilerinin de düşman olarak gördüğü inançtan ve değerlerden bihaberdirler. Oysa askerliğin temel kurallarından birisi de *düşmanını iyi tanımdır.*

Bu tören, önceden düşünülmüş ve organize edilmiştir. Çünkü yasak olmasına rağmen, içeriye gazeteciler alınmış, yine yasak olmasına rağmen, eski ant metni okunmuş ve bu törene 300-400 teğmen katılmıştır. Anlık olsa idi gazetecileri içeri almaları ve bu kadar teğmeni de bir araya getirmeleri mümkün olmazdı.

Peki, komutanları, okulun rektörlüğü ve daha da önemlisi istihbarat, bundan haberdar olmamış mıdır? Şayet haberdar olmamışsa istifa etmeleri gerekmez mi? İçinde yaşadıkları ülkenin darbeler ve muhtıralar konusunda badireler atlatmış olduğu biliniyor olmasına rağmen, ülkenin tekrar türbülansa sokulması cezasız mı kalacak? Sadece üç beş gencin ihracı ya da cezalandırılmasıyla mı sonuçlanacak? Eğer sadece bu kadarla yetinilir ve asıl suçlu, darbeci damar kurutulmazsa bu, geçmişten

9 <https://www.veryansintv.com/kilicli-yemini-okutan-tegmen-eburu-eroglu-tartismalara-ne-dedi/>

ders çıkarılmadığı anlamına gelir. Oysa kim ne derse desin, 30 Ağustos'taki bu korsan tören de Kasım 2023'te meydana gelen "teğmen cuntası" da muhtemel bir darbenin ayak sesleridir.

"Bu cunta heveslileri üç beş gençtir, Atatürk'ün askerleriyiz demeyecekler de kimin askeri olduklarını söyleyecekler?" tarzı zevzekçe söylenen bu sözler, yabancı olmadığımız, darbe beklentisiyle yanıp tutuşanların sözlere dir. Bu sözler, ilk kez söylenen sözler değildir. Türkiye'yi 27 Mayıs darbesine götüren süreç incelendiği zaman, benzeri sözlerin o zaman da söylendiği görülecektir. Ayrıca 1969'da genç bir deniz teğmeni olan *Ali Kirca*'nın hükûmete karşı okuduğu bildiri¹⁰ de o zaman genç olması dolayısıyla geçirtilmişti. Oysa *Doğan Avcıoğlu* ve *Mümtaz Soysal*'ın liderliğini yaptığı "Yön cuntası", TSK içinde bir grupla, Milli Demokratik Devrim (MDD) BAAS benzeri bir Kemalist darbe tezgâhlamaktaydı. Siyasi tarihe 9 Mart cuntası¹¹ olarak geçen olayı gerçekleştiren bu ekip ten önce ABD'nin desteklediği diğer bir cunta ekibi, 12 Mart darbesini, *Morrison Süleyman Demirel*'e karşı gerçekleştirmişti. Dönemin senatörlerinden, uzun süre dışişleri bakanlığı ve bir süre de cumhurbaşkanı vekilliği yapan *İhsan Sabri Çağlayangil*, *İsmail Cem*'e başından geçen bir olayı şöyle anlatmıştır: İran şahının davetlisi olarak Tahran'da bulunduğu bir sırada Şah'ın kendisine gizli bir şekilde Türkiye'de darbe olacağını söylemiş olmasına çok kızmıştır.¹² Ancak çok kısa bir süre sonra Türkiye'de 12 Mart darbesi gerçekleşince Çağlayangil şöyle demek zorunda kalmıştır: "CIA, altımızı oymuş ama haberimiz olmamış."¹³ Çağlayangil, aynı röportajında şu ilginç gerçeği de dile getirmiştir: "Amerika, şuna aldırılmaz: Bir memlekette

10 Ali Kirca'nın okuduğu bildiri için bkz; <https://www.yenisafak.com/gundem/69-subay-bildirisini-ali-kirca-yazmis-224943>; Ayrıca Hasan Cemal'in *Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım* kitabı, daha ayrıntılı bilgiler vermektedir.

11 9 Mart Cuntası için bkz; Kaçar, *Mankurtlar*, s.141 vd.

12 İhsan Sabri Çağlayangil ile yapılan röportaj için bkz; İsmail Cem, *Tarih Açısından 12 Mart*, 2. bsk. -iki cilt bir arada- Cem Yay. 1978 İst. s.299 vd.

13 Ayrıca bkz; http://www.star.com.tr/yazar/Darbelerde_Amerikan_parmagi_mi_Hadi_canim_siz_de-yazi-556092/

demokratik idare olmuş, şoven idare olmuş, faşist idare olmuş, ona hiç bakmaz. Amerika, o memleketin kendisine ne ölçüde tabi olduğuna, kendi politikasına ne dereceye kadar satelite (uydu) hâline gelebileceğine bakar."¹⁴

Kısacası Türkiye kamuoyu, toplumsal hafıza, bu cunta heveslisi teğmenlerin sloganlarına yabancı değildir. Bu tür kalkışmaların Türkiye'ye ve topluma nelere mal olduğunu, nice insanların darağaçlarında sallandırıldığını ya da zindanlarda çürütüldüğünü çok iyi bilmektedir.

Bu Eylemle Suç İşlenmiştir

Bazı askerî uzmanlar ve hukukçular, gerçekleştirilen eylemin, "disiplinsizlik" olduğu yönünde hemfikir. Nitekim emekli cumhuriyet başsavcısı Mehmet Demir: "Teğmenlerin yemini; disiplinsizliktir, başıbozukluktur. Ben sadece sivil savcılık yapmadım, aynı zamanda askerî savcılık da yaptım. Bunların kulaklarının mutlaka çekilmesi lazım. Yani böyle, işte "Atatürk" demişler, "Atatürkçülük" demişler, "millet" demişler, "anayasa" demişler. Demeyecek kardeşim! Ordu mensupları bir araya gelip toplu olarak bunları topluma haykıramaz, eylem yapamaz, bu sloganları atamaz. Görevi değil. Normalde asker, toplu dilekçe bile veremez. Bütün subaylar ve astsubaylar, bu mevzuatı bilirler. Disiplin dışı bir durum bu."

"Orada kesinlikle organizasyon var. Organizasyon olmasa, hepsi aynı yöne yürüyüp aynı kılıçları çekip bir çember oluşturamaz, birinin de öne geçip o cümleleri söylemesi mümkün olmaz. Bu, kötü bir şey. Bu, ilkel toplumlarda olan bir durumdur. Kuzey Kore gibi yerlerde olur. Askerlik kavramıyla, yurt savunmasıyla, cephe göreviyle ilgili değil. Bu; tamamen siyasi, politik, ideolojik bir eylemdir. Kim oldukları önemli değil."¹⁵

Akit'e konuşan emekli albay Mustafa Hacı-

14 İsmail Cem, *Tarih Açısından 12 Mart*, 2. bsk. -iki cilt bir arada- Cem Yay. 1978 İst. s.299

15 <https://www.haber7.com/guncel/haber/3456805-tegmenler-organize-mi-edildi-kilicli-slogana-tepki>

mustafaoğulları ise şunları söylemiştir: "TSK içinde maalesef bizim 'darbeci damar' dediğimiz bir yapı var. Ülkeye darbe geleneğini dayatan bu yapı, her 10 senede bir başını çıkarıyor. Bu yapının kökü kurumadı. Bu ihaneti yapanların yakalarına yapışılmalı. Peşleri bırakılmamalı. Aksi takdirde daha da ileri giderler. 'Ülkede darbe olmaz, vesayet dönemi kapandı.' deniyor ama bu bir temenni. İmkân doğduğunda darbeciler, yeniden sahneye çıkar ve milleti uykuda yakalar. Bundan şüphe duyulmasın. Bu görüntüler masum değil. Ellere kılıç alıp 'Mustafa Kemal'in askerleriyiz.' sloganı atanlar iyi tahkik edilmeli. Biz de Harbiyeliyiz. Harbiyeli disiplinsiz davranamaz, kafasına göre hareket edemez. Anlıyoruz ki burada o teğmen adaylarını öne süren bir zihniyet var. Onun için kılıç kaldıran ellere hesap sorulmalı. Gerekirse o eller kırılmalı. Ben olsam o teğmen adaylarının üniformalarını çıkarırdım. Tabii o üniformalar çıkarılır mı? Çünkü Tuzla'da vuku bulan olayı örtmek için didinildiği aşikâr. Ama bu örtülmemeli, üniformaları çıkarılmalı. Bu olay, seküler güruhun 'TSK, imam yetiştiriyor.' yalanını çöktü."

Avukat Sinan Pak ise şunları söylemiştir: "28 Şubat cuntacılarının ağızlarından 'MOSSAD'ın askerleriyiz' lafını duydunuz mu? Onlar daha fazla Mustafa Kemal'in askerleriydi(!) Ancak bankalara, holdinglere üye olarak atanıp balılı maaşları yediler. 27 Nisan'da e-muhtırayla hükûmete post-modern darbeyi sözde değil, özde 'Mustafa Kemal'in askerleriyiz.' diyerek yapmaya kalkmadılar mı? Bunların ortak yönü belli. O da bunların, kendilerini 'Mustafa Kemal'in askerleriyiz.' perdelemeleri."¹⁶

İktidar partisinin sözcüsü Ömer Çelik ise gerekli soruşturmaların yapılacağını, arkasında kimlerin olduğunun ortaya çıkarılacağını söyleyeceği yerde "... teğmenlere hakaret edilmesi de kabul edilemez." şeklinde bir açıklama yaparak geçmişten ders alınmadığını göstermiştir. Gün

olur –temenni etmeyiz amma- Çağlayangil'in dediği gibi Mustafa Kemal askerleri, MOSSAD ve CIA gibi eli kanlı istihbarat örgütleriyle işbirliği yaparak hükûmetin altını oyacağı ihtimali asla unutulmamalıdır.

İşte Tuzla'da ve 30 Ağustos'ta bir avuç cunta heveslisi tarafından başlatılan kalkışmanın asıl amacı, geçmişte olduğu gibi ülkede geleneksel de olsa devam eden İslami anlayışı yok etmektir. Nitekim aynı amaçla benzeri bir kalkışma da Kara Astsubay Meslek Yüksekokulunda gerçekleştirilmiştir. Kara Astsubay Meslek Yüksekokulundan mezun olan bir grup astsubay da benzer bir mesaj vererek, Göktürkçe "Türk" yazılı bayrakla poz verdikleri fotoğrafları sosyal medyada paylaşmışlardır.

Yüzlerini gizleyen astsubaylardan biri, paylaştığı fotoğrafla birlikte şu mesajı iletmiştir: "Bizler, Mustafa Kemal'in çocuklarıyız, sizler neyin çocuklarısınız, bizi çok alakadar etmez."

Bir başka sosyal medya hesabından paylaşılan fotoğrafta ise şu tehdit mesajlarına başvurmıştır: "Atatürk'ü örnek alarak bu yola baş koyan ve Atatürkçü düşünce yapısıyla bu yola devam edecek yeni bir nesil yetişmektedir. Bu yolda karşılıklarına çıkan tarikat, cemaat artıklarına da hak ettikleri muameleyi kesinlikle göstereceklerdir."¹⁷

Adalet ve Kalkınma Partisi, yetiştirdikleri bu gençlerle övünebilir. Çünkü yaşları 20 civarında olan bu gençler, AKP yönetimi döneminde yetişmiştir. Dolayısıyla gençleri suçlamanın bir anlamı yok. Çünkü asıl suçlu, bu gençleri yetiştiren ve eğiten kadrolardır.

16 <https://www.yeniakit.com.tr/haber/cunta-ozlemi-yinedepresti-1882055.html>

17 <https://www.karar.com/guncel-haberler/teğmenlerden-sonra-astsubaylardan-da-benzer-mesaj-biz-mustafakemalin-1890159>

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

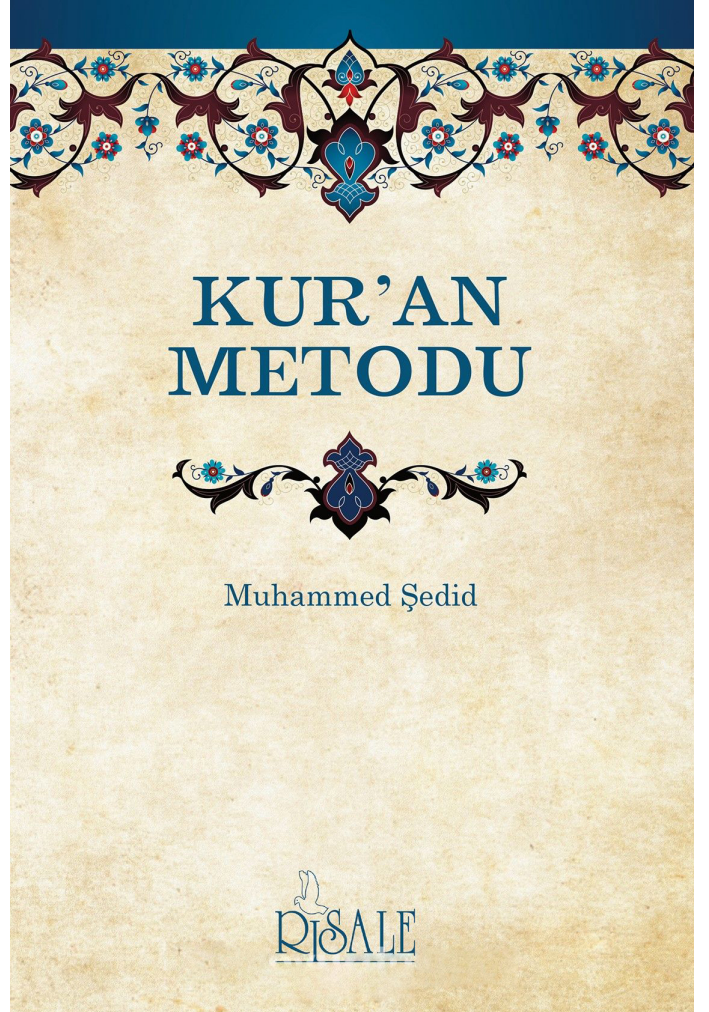
Kur'an'la Terbiye Olmayı ve Eğitilmeyi İsteyenlere

Fatih PALA
fatihpalafatih@gmail.com

Hamd, övgü, sena, teşekkür âlemlerin rabbi olan yüce Allah'a; salât ve selâm da biricik rehberimiz, örneğimiz, önderimiz, öğretmenimiz olan Hz. Muhammed Mustafa'yadır.

Muhammed Şedid ismiyle, lise yıllarımda Birleşik Yayıncılıktan çıkan "Resulullah'ın Davet ve Cihadi" kitabı vesilesiyle tanışmıştım. Efendimizin (sav) hayatını Mekke ve Medine dönemlerine ayırarak insanları İslam'a davetini, yine bu yolda verdiği cihadi ele alıyordu kitap. Çok sevdiğim için o günden bugüne etrafıma tavsiye ettiğim, münasip olanların okumalarına vesile olmaya çalıştığım bir kitap. Yazarın, Risale Yayınları tarafından bizlere ulaşan "Kur'an Metodu" kitabı, bir başka güzel; üzerinde durulması, paylaşılması, okuyucusunun aldığı lezzeti yalnızca kendinde saklı tutmaması gereken bir başka eser.

Muhammed Şedid; Allah resulünün (sav) hem Mekke'de hem Medine'de başarılar serdetmesini, yüce İslam'ın büyük bir hızla yayılıp kıtalara ulaşmasını, insanların ayrılıklardan birlik ve beraberliği, zayıf ve güçsüzlükten kuvveti, bilgisizlik ve cehaletten ilmi, bedevilik ve vahşilikten medeniyeti, yalın ayaklı ve başıboş insanlardan insanlığın en hayırlılarını,

en güzel ümmetini ortaya çıkarmasını tamamen kerim kitabımız Kur'an'a ve onun eşsiz davet-tebliğ metoduna bağlamıştır. İncancımızın mesajının hakikatini anlamının, onun davet ve tebliğ metotlarının benzersiz ölçülerini bilmekle mümkün olacağını söylüyor. Bunları okuyup da üzerinde düşününce, şehit *Seyyid Kutub*'un "*ipe götürücü*" nitelik taşıyan meşhur eseri *Yoldaki İşaretler*'deki ifadeleri hemen hatırmıza hücum ediyor: "*Bu dinin bağlıları iyi bilmelidirler ki bu din, aslında nasıl 'rabbani' bir din ise onun hareket metodu da tamamen 'rabbani' ve esas tabiatına uygundur. Ve şurası bir gerçektir ki bu dinin hakikatini, hareket metodundan ayırmak mümkün değildir.*" Belki Muhammed Şedid de şehit Kutub'dan mülhem yazmıştır o cümlelerini, kim bilir!

"İslam, mükemmel bir sistemin ilahi mesajıdır."

Şedid'e göre bir davet, bir tebliğ hangi fikirlerle yapılacaksa o çerçevede ölçüler tayin edilir. Davet ve tebliğ, ahlakın içerdiği anlamlarla, değer ölçülerinin icaplarıyla ve müminleri yüceltecek şeylerle yapılır. Davetçi de ve onun davet edeceği oğuda, düşüncede, inançta bulunması gereken vasıflar, muhataplarında hangi ölçülerle karşılık bulacaksa ona göre şekillenir. Yani deyim yerindeyse "*nabza göre şerbet*" verilmeli. İşte bu nokta, Şedid için İslam'ın büyüklüğünün bir sırrıdır. O büyük sırrın anlamgâhı olan hayat tarzımız İslam; şeri mesaj, ciddi bir terbiye mesajı, cihat mesajı oluşmadan önce derin bir ahlak mesajı vermeyi düstur edinen, genişlik ve bolluk içinde değer ve üstünlük ölçülerinin bulunduğu *mükemmel bir sistemin ilahi mesajıdır*.

Aziz İslam'ın elçisi olan Efendimizin, gerek kendi asrında gerekse tüm asırlar boyunca alametifarikası, en güzel ve en yüce ahlak üzere olması değil miydi? İşte onun (sav) büyüklüğünün ve büyük başarılar elde etmesinin sırrını, bu ahlakında görüyor yazarımız. Hem Allah resulü hem de kendisinden sonra müminlerin başına geçen raşit halifeler, Kur'an terbiyesiyle insanları terbiye etmeye, eğitmeye son derece dikkat kesilmişler ve devletlerini, idarelerini Kur'an esaslarına göre kurmuş ve yürütmüşlerdir. Kur'an'a ve onun yürüten hâli olan Resulullah'a uymayan hiçbir sözü ve eylemi kabul etmemişlerdir. Üstat Necip Fazıl'ın o güzel ifadesinde anlamını bulduğu üzere "*ona uymayan ölçüyü, hayat olsa dahi tepmişler*"dir. Müslümanların tarihi göstermektedir ki hem iyi hem kötü günlerde, hem yükselme hem fetret dönemlerinde, Kur'an'la terbiye olunma, onunla ahlaklanma, onun muradını gerçekleştirme ameli, Müslümanlarda hep diri ve dingin olmuştur.

Kitabın sayfalarını çevirdikçe pek çok fikir, düşünce ve tahlil bizi karşılıyor, etkisi altına alıyor. Konuyu beş bölümde inceleyen Şedid'in üslubunda; incancımızın, İslam'ımızın hakkını teslim etme adına belirgin bir çeviklik, özgüvene sahip olma hâli var. "*Bu, budur!*" diyor çoğu yerde. Kimseye, bir şeyler ispatlama ve yaranma derdi yok cümlelerinde. Küffara karşı yumuşama, sanki kötüyümüz gibi iyi yanlarımızdan bahsetme gibi bir düşkünlüğe gitmiyor. Bu tavrının; Kur'an'a, Resulullah'a ve Müslümanların tarih boyunca ortaya koyduklarına olan vukufiyetinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bu sebeple kitabı okurken gözlerimiz ışı ışı oluyor, damarlarımıza kan geliyor, can ekleniyor canımıza sanki. Böyle olunca da bizden, kıymetli yazara dualar yükseliyor. Yüce Allah, razı olsun kendisinden. Şahsını tanıyıp bilmesek de sözleri yetiveriyor bizlere.

"Darü'l-Erkam, tarihin gördüğü en büyük medresedir."

Allah resulü, bitimsiz ve sabırla verdiği mücadeleye sonucunda on üç yıllık Mekke döneminde, ashaptan ancak belli sayıda birilerine ulaşabiliyor ve onları terbiye etmeye, Kur'an'ın mesaj ve metodunu onlarda canlı tutmaya güç yetirebiliyor. Ama o belli sayıdaki yiğit müminler; hedefleri, ahlakları ve akideleriyle seçkin bir toplum olmuşlardı. Yazarın, merak ederek sorduğu ve haricen bizi de meraklandığı, nihayetinde ise cevabını aramaya koyulduğu bir soru var: "*Resulullah'ın medresesi yani Darü'l-Erkam, ashaba gerekli dersleri nasıl veriyor, nereye, ne şekilde gideceklerini nasıl tayin*

ettirebiliyordu? Darü'l-Erkam denen ve Safa Tepesi'nde bulunan yerde ashabı terbiye etmek, eğitmek için kurduğu o medrese, bu işi nasıl yapıyor, nasıl başarabiliyordu?" Şedid için "medrese" tabirinin Darü'l-Erkam gibi bir yere uygun görülmemesi, anlaşılması güçtür ve dahi şaşkınlık vericidir. Hâlbuki hakikatte Darü'l-Erkam, tarihin tanıdığı en büyük medresedir. Oradan mezun olan "adamlar", o tarihten sonra insanlığın bilip duyduğu en büyük inkılapları gerçekleştiren kimseler olmuşlardır. Bu nasıl bir terbiyedir, eğitimidir, bağlılık ve tavize yeltenmemedir, Allah aşkına? Cevabı kolay ama tatbiki ancak yiğitlere, Firdevs'in varislerine has olan bu duruma dair merhem gibi söz, şudur kısaca: *Onların; ciddi, dikkatli Kur'ani eğitim almaları ve sirete, sünnete yönelik engin bir anlayışa sahibi olmalarıdır.*

Toplumları adam edip tertemiz kılan terbiye unsurları bozulup devre dışı kalınca devletlerin bu durumlara karşı tedbir amaçlı koydukları ağır cezalardan ve kanunlardan dem vuran yazar Şedid, *Ebu'l-Hasen en-Nedvi*'nin o güzel eseri "*Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti*"den yaptığı bir alıntıyla iyi bir kıyas ortaya koyuyor. An gelip de içkinin yasaklanma emri ayetlerle sabit olunca Müslümanlar hemen ellerinde ve evlerindeki içkileri döküverirler hatta Medine sokakları içki seline boğulur. Neden? Emir geldi, içki kesinlikle haram. Tamam, yüce Allah ne buyurduysa odur vesselam.

1900'lü Yılların Ortalarında, Amerika'nın İçkiyle Mücadelesi

Peki, 1900'lü yılların ortalarına doğru içkiden başı çok ama çok ağrıyan Amerika'ya uzandığımızda ne denli bir manzara ile karşılaşacağız sizce? Söz konusu yıllarda Amerika hükûmeti, içkiyi yasaklar ve bütün beldelerden dışarı çıkartır. Yeni medeniyet imkânlarının tamamını bu iş için kullanır, Amerikan hükûmeti. Gazetelerle, dergilerle, konferanslarla, sinemalarla içki içmenin kötülükleri, çirkinlikleri ve zararları anlatılır halka. Devlet, içki içmemeyi teşvik için -o günün parasıyla- *altmış milyon dolardan fazla bütçe* ayırır. Kitaplar ve diğer basın organları, on milyon sayfa yazı yayımlar. İçkiyi, içmek için

taşıyanlara, hapis ve yüklü para cezaları öngörürler. Yarım milyondan fazla (532.335) kişiyi hapsederler. İçenlere astronomik borçlar yazılır ve milyon dolarlık emlaklarına el konur. Sonuç ne olur dersiniz? Bütün bunlar, Amerikan toplumuna ancak içki borcu yükler. İçme konusunda iyice inatlaşırlar ve ona, daha fazla bağlanırlar. Nihayetinde hükûmet, mevzuyla ilgili kanunu 1933'te kaldırmaya mecbur kalır ve o tarihten itibaren Amerika'da, içki serbesttir artık.

İki toplumu birbiriyle karşılaştırdığımızda Kur'an'la terbiye olan ve yetişen Medine toplumunun ulaştığı engin boyutu kavramış oluyoruz. İçkinin tamamen yasaklandığını duyuran, buyuran ayetin muhatabı olan Arap toplumu, Amerikalılardan daha mı az içki müptelasıydı dersiniz? Yazara göre hiçbir fark yoktu aralarında. Onlar da içki içerek adileşiyor, tarifsiz içrençliklere bulaşıyorlardı, Amerikalılar da. Ama Müslümanlar başka işte! Cezaya, hapse, mala, mülke el koymaya gerek yoktu onlar için! Rablerinin yasakladığını işitmeleri kâfi olmuştu ve artık asla dönmemişlerdi o melanet şeye.

Muhammed Şedid, sözü, Allah Resulü'nden alıp Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali vd. (r. anhum) zamanlarındaki örneklerle pekiştiriyor. Kur'an'ın marifet metodundan bahis açarak ilim, fikir, ahlak ve ibadet metotlarına yer yer değiniyor. İslam davetinin ve davetçisinin başvurması gereken hareket metotlarını, yine Kur'an'dan yola çıkarak ortaya seriyor. Müslümanların değer ölçülerinin, kendileri için hayat olduğunu, rahmet ve selamet sunduğunu belirterek başında da ortasında da sonunda da yapıp edilmesi gerekenin, yüce rabbimizin rızasına muvafık işlere talip olmaktan ibaret olduğuna vurgu yapıyor.

Sözün özü, işin aslı ve inancımızın kastı, Kur'an'ı; elimizden, dilimizden, gözümüzden, gönlümüzden, kalbimizden, ufkumuzdan, hesabımızdan, evimizden, mektebimizden, işimizden, aşımızdan, ömrümüzden düşürmemektir. Bu itibarla, ne mutlu Kur'an ile terbiye olanlara, ne mutlu Kur'an ile eğitilenlere ve ne mutlu Kur'an ile yaşayıp "*yaşlanmayanlara*"!

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

Kader, Zorlayıcı mıdır?

Taşkın ÖNEL

Yaptıklarından sorumlu bir varlık olarak yaratılan insan, çoğu zaman bu sorumluluğun bilincinde değilmiş gibi davranır veya davranmak ister. Sorumluluğun ağır bir yük olduğunu zannettiği için, bu sorumluluktan kaçmanın bin bir türlü yolunu arar. Çoğu zaman da bu yolu bulduğunu sanır. Bazen şeytani tek sorumlu olarak görür ve bütün suçu ona atmaya kalkar; ona göre, bütün hatalarının tek suçlusunu, lanet olasıca şeytandır zira şeytan, onun kanına girmeseydi eğer yaptıklarının hiçbirini yapmayacaktı. Elbette nefsinin de suçladığı zamanlar vardır. Yani bu kadar açgözlü olmasaydı, dünyaya tamah etmeseydi, hevasının peşinden bu kadar koşturmasaydı elbette ki Allah'ın istediği bir kul olma konusunda daha iyi sonuçlar elde edebilecekti fakat bu düşünce, iş işten geçtikten sonra hasıl olur, benzer bir durumla karşılaştığında aynı hataları yapmak-

Peki, gerçekten de kader karşısında bizim hiçbir tercih hakkımız, irademiz söz konusu değil midir? Kader, insanın yaşayabileceği her şeyin önceden belirlenmesi midir? Yani aslında Allah, bizim neler yaşayacağımızı, ne kararlar vereceğimizi, akıbetimizin ne olacağını bir deftere (Levh-i Mahfuz) yazmış da biz orada yazılanları, şuursuz bir biçimde mi yaşıyoruz.

tan geri de durmaz. Aslında iş sadece lafta böyle olur, gerçekte ise insan yine aynı insan, nefsinin karşı zalim ve nankör. Daha önce benzer durumlarla hiç karşılaşmamış gibi büyük bir aşkla tekrar aynı nefsanî arzularının kölesi olur ve aynı hataları işler. Sonuç aynı, değişen pek bir şey olmaz. Sonra yine yaşanan bir pişmanlık ve ardından tekrar, tekrar... Bir zaman sonra bu pişmanlıklar da kaybolur ve fiil alışkanlık hâline gelir. Allah (cc) da insanın bu yönünü, **"O günahkârları rableri-**

nin huzurunda, başlarını önlerine eğmiş hâlde şöyle derlerken bir görsen: 'Rabbimiz! Gördük ve işittik, bizi geri gönder de rızana uygun işler yapalım, artık kesin olarak inandık.' Dileseydik elbette herkesin doğru yolda yürümesini sağlardık. Fakat şu sözüm mutlaka gerçekleşecek: 'Cehennemini hem cinlerden hem insanlardan bir kısmıyla dolduracağım.' (Onlara

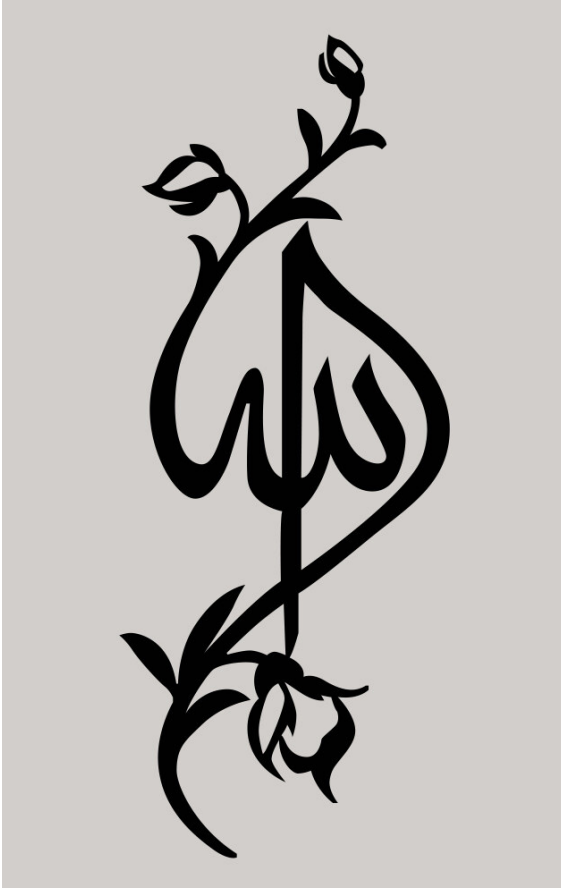
denecek ki) Bu gününüzle karşılaşmayı unutmanız sebebiyle cezayı tadın bakalım. İşte şimdi biz de sizi unuttuk, haydi yaptıklarınızın bedeli olarak ebedî azabı tadın şimdi!" Secde suresi 12-14 ayetleriyle ifade eder. Bu kısır döngünün içine yuvarlanan insanın, hakikatleri görmesi, anlaması ve bu hakikatlere teslim olması pek de kolay ya da mümkün olmuyor. Sorumluluktan kaçmanın bir diğer şekli ise suçu kadere atmak, şeklinde oluyor. Sonuçları beğenilmeyen bir olay ya da durum karşısında, suçun aslında kendisinde olmadığını göstermek isteyenlerin, "*Ne yapalım, kaderimiz böyleymiş işte!*" demeleri, sorumluluktan kaçmanın başka bir yoludur. Kaderin insan fiili üzerinde yaptırım gücü olduğu inancının bir yansıması olarak ortaya çıkan bu söylem, bilinçli veya bilinçsiz olarak söylenen ve kader karşısında aciz olduğunu dile getiren bir söylemdir. İblis'in de Allah (cc) karşısında benzer bir tutum sergilediğini görüyoruz: **"Şeytan dedi ki (öyle ise) beni azdırmama karşılık, yemin ederim ki ben de onları saptırmak için, senin dosdoğru yolunun üzerinde elbette oturacağım."** (Araf, 16). Nefsinin kendisine gösterdiği yolda yürüyüp büyüklenen, ateşten yaratıldığı için topraktan yaratılan Hz. Âdem'den daha üstün olduğu çıkarımı yapan ve âlemlerin rabbine karşı çıkan İblis de suçu kendine değil de kadere, kaderin sahibi olan Allah'a atıyor. Böylece kendini temize çıkardığını zannediyor ancak Allah (cc), işte tam da burada ona haddini bildiriyor: **"Allah, şimdi in aşağı oradan çünkü senin orada büyüklük taslamak haddine değil. Hemen çık çünkü sen aşağılıklardansın!"** (Araf, 12-13). Kibrine yenik düşerek serdettiği yanlış davranışların suçunu, nefsinden başkasına yükleyemeyeceğini, ona şiddetli bir şekilde söylüyor. Âdeta yüzüne çarpa çarpa bir cevap veriyor. Aslında anlatılan bu olayda, günümüz insanının yaygın hastalığının ne olduğu da gözler önüne seriliyor: kibir, akli ilahlaştırma... İblis, Allah'ın emrini yerine getirmek yerine, kendince bir muhakeme işine giriyor ve Allah'ın söylediğinin yanlış olduğu kanaatine varıyor, aklınca. Modern insanın en

büyük açmazı da bu işte. O da İblis gibi, aklini ilahlaştırıyor ve her bilginin akıl ile mutlak anlamda doğrulanabileceği zehabına kapılıyor. Yani, aslında modern insan, öyle zannettiği gibi yeni bir şey de keşfetmiş değil. Öncekilerin akıllarını kullanmadığını iddia edenlere, en güzel cevap işte! Bu işin başını İblis çekiyor. O, akıl yürütmenin bu çağın bir buluşu olmadığını gösteriyor.

Peki, gerçekten de kader karşısında bizim hiçbir tercih hakkımız, irademiz söz konusu değil midir? Kader, insanın yaşayabileceği her şeyin önceden belirlenmesi midir? Yani aslında Allah, bizim neler yaşayacağımızı, ne kararlar vereceğimizi, akıbetimizin ne olacağını bir deftere (*Levh-i Mahfuz*) yazmış da biz orada yazılanları, şuarsuz bir biçimde mi yaşıyoruz. İstesek de istemesek de kaderimizde ne yazılmışsa onu mu yaşayacağız. Bizim irademiz söz konusu değil midir? Bu konular asırlar boyunca kelli fellî âlimler tarafından tartışılmış, durmuş. Elbette ki haddi aşmış da kader konusunda yeni bir perspektif ortaya koyma iddiasında değiliz. Sadece malumu ilam noktasında söyleyebileceğimiz bir şey olabilir mi, diye bir gayret içerisindeyiz.

Akılperestlerin şirazelerinin kaydığı nokta burası sanırım çünkü bir şeyin hem önceden yazılmış, bilinmiş olması hem de insanın cüzi iradesi üzerinde bir yaptırımının olmaması, onlara göre mantıksız, izahı namümkün bir durum. Çok güvendikleri akılları, bilimleriyle böyle bir durumun izahını yapmakta, anlamakta zorlanıyorlar. Zorlandıkları şeyi de inkâr etmek kolaylarına geldiği için, bunu reddediyorlar.

Aslında kaderi anlamak da doğrudan iman ile ilgili bir mesele zira Allah'a tam anlamıyla iman etmeyenler, Allah'ın imkânsızları bir arada tutabilecek bir kudrete sahip olduğunu idrak edemedikleri için, bu durumu da anlamakta zorlanıyorlar. Her şeyi -ilmi, sebebi, neticeyi, iradeyi, seçmeyi- yaratan Allah ise şayet bütün bunlar hakkında bilgi sahibi olmaması düşünülemez. Yani yarattıklarından bihaber olan bir yaratıcıyı tasavvur etmek, nasıl mümkün

olabilir? Hayatı, ölümü, sabrı, merhameti, acıyı vb. aklınıza gelen, gelmeyen her şeyi yaratan Allah'ın yanında, herhangi bir olayın, nesnenin, canlının, cansızın bilgisinin olmaması mümkün değil. Aslında Allah, her şeyimizi biliyor: alacağımız nefes miktarını, vereceğimiz bütün kararları, yapacağımız tüm işleri... İşte biliyor ve bütün bunları bir de yazıyor. Yani yazmasa bilmeyecek mi? Elbette, her şey onun bilgisi dâhilinde ama zaten bildiği şeyi, bir de bizim yaşamamızı istiyor. Bizler bu süreci başından sonuna kadar yaşayalım ve onu daima hatırlayalım, zikredelim diye dünya denen bir oyun yeri yaratıyor. İşte dananın kuyruğu da burada kopuyor aslında. Madem ne yapacağımızı, nereye gideceğimizi biliyor, neden bizi yarattı? İman burada başlıyor, teslimiyet... Ya âlemlerin rabbi olan Allah'ın yüceliğini, kudretini kabul eder ve önünde secde edersen, Âdem olursun ya da aklına müracaat edip kendince doğru çıkarımlar yaparsın ama İblis gibi kovulmuş olursun. Tercih senin. İman tam da bu.

Allah'ın kaderimizde yazdıkları, onun ilminin ispatıdır. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir. Ancak kaderimizde yazılanları kendi hür irademizle yaşıyor olmamız, bize vermiş olduğu iradenin ispatıdır. Biz özgürce seçer ve yaşarız, o da bütün bunları sınırsız bir ilimle bilir. Dolayısıyla yaşadıklarımızın neticelerinin sorumluluğunu bir başkasına hele ki kadere asla atamayız. Biz yaşarız ve neticeleriyle de biz yüzleşiriz. İblis'in yaptığı gibi Allah'ı ya da bir başkasını suçlama yoluna gidemeyiz. Elbette ki Allah dileyeydi günah işlemezdik, sadece ona kullukla meşgul olurduk ama o, böyle istemedi. Bizleri bu yangın yerine, imtihan dünyasına, oyun alanına attı. Allah layüselidir, yaptıklarından sual olunmaz. Onu bir beşer gibi düşünüp de neden böyle yaptı, neden şöyle yapmıyor, gibi sorularla yargılayamayız ya da Allah'ın yapıp etmelerini bu cüzi ve her an elimizden kayıp gidebilecek olan aklımız ile ölçemeyiz, kuşatamayız, anlayamayız. Modern insanın en büyük çıkmazı da budur: Nasıl olur da bir şeyler onun kudretinin üstünde olabilir? Kendine, iradesine, aklına tapmayı meziyet sananların içinden çıkamadıkları şey, nasıl olur da yüce aklımızın izah edemediği bir şeyler olabilir? Şayet, bir şeyler izah edilemiyorsa acziyetlerini kabul etmek yerine onu yok saymayı bir marifet sayıyorlar.

“Allah ve resulü herhangi bir konuda hüküm verdiklerinde artık mümin bir erkek veya kadın için işlerinde tercih hakları yoktur. Allah'ın ve resulünün emrine itaat etmeyenler doğru yoldan açıkça sapmışlardır” (Ahzab, 36).

“Seni tenzih ederiz. Bize öğrettiğinden başka hiçbir bilgimiz yoktur. En kâmil ilim ve hikmet sahibi şüphesiz sensin” (Bakara, 32).

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

İman ve Tevekkül

Sümeyye DEMİRCİ

El-Vekil olan, kendisine tevekkül edenlere en güzel desteği ve sonucu sunan âlemlerin rabbine hamd; tevekkülün öncüsü, dünyada ve ahirette gözümüzün nuru Rasulullah'a salat ve selam olsun.

Sözlükte "Allah'a güvenmek" anlamındaki vekil kökünden türeyen tevekkül; birinin işini üstüne alma, birine güvence verme, birine işini havale etme, ona güvenme manasına gelir. Birine güvenip dayanan kimseye mütevekkil, güvenilir ve vekil denir. Kaynaklarda çoğunlukla vekil kelimesi, kefile eş anlamlı gösterilmişse de Rağıb el-İsfahani'ye göre vekil, kefileden daha geneldir; *her vekil, kefiledir fakat her kefil, vekil değildir.*

Tevekkül, dinî bir terim olarak bir kimse- nin kendini Allah'a teslim etmesi, rızıkında ve işlerinde Allah'ı kefil bilip sadece ona güvenmesi şeklinde tanımlanmaktadır (el-Müfredat).

İbn-i Teymiyye, tevekkülün kalbin yalnız

İnanmanın bir adı da güvendir. Bugün, bu ümmet, inandım, der ama güvenmez. Allah böyle dilemiştir, diyene "amaaa" der. İşte bu! Tevekkül, herkesi kapsayan bir nimet değildir. Allah'a dayanmanın, endişesiz yaşamının nimetidir, tevekkül.

Allah'a güvenmesi anlamına geldiğini belirterek bunun sebeplere başvurma ve mal biriktirmeye aykırı olmadığını söyler (et-Tuhfetü'l-İrakiyye, s. 185; İbn-i Kayyim El-Cevziyye, II, 119-122). Teslim (birine boyun eğme, hükmüne rıza gösterme) ve tefviz (iş birinin tasarrufuna bırakma) tevekküle yakın manada kullanılmakla birlikte bazı âlimler, tefvizin tevekkülden daha geniş kapsamlı olduğunu belirtmişlerdir (İbn Kayyim El-Cevziyye, II, 143-144).

Lügat ve ıstılah manasını anlattıktan sonra, tevekkül kavramını inancımızda nasıl yapılandırmamız gerektiğine bakalım. Maide suresinin 23. ayet-i kerimesinde rabbimiz, bu kavramın yerini bulup asıl amacının gerçekleşmesini, başka bir kavramın yerini bulmasına bağlamıştır. Yoksa Allah'a dayandım, demekle dayanılmıyor; gereği yerine getirilmediğinde ondan hâsıl olacak nimet kimseye fayda sağlamaz:

فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

“Eğer mümin iseniz Allah’a tevekkül ediniz.”

Arapça lügatinde; “in” edatı, şart edatıdır: “in kuntum” ifadesinin başındaki “in”, cümleye eğer manasını yükler, arkasından hangi şartı koşuyorsa onu ekler: “mümin” iseniz. Tevekkül edebilmenin şartını bize öğretir. Yani sizler, âlemlerin rabbine iman ettiyseniz o hâlde onun kudret sıfatına, el-hayy ve el-kayyum oluşuna, abes iş görmeyeceğine, adil olduğuna, bütün kemal sıfatlarına da inanmış olmalısınız; iman etmek, budur.

İman; bilmekten, anlamaktan sonra (her ne kadar ulemamız taklidi imanı kabul etse de gücü olup da tafsili iman etmeyenin günahkâr olacağını bildirirler) *başlar; ardından amel, cihat ve sabır. Hepsinin temelinde; bilmek, biler-ek tapmak yatar.*

İnanmanın bir adı da güvendir. Bugün, bu ümmet, inandım, der ama güvenmez. Allah böyle dilemiştir, diyene “amaaa” der. İşte bu! *Tevekkül*, herkesi kapsayan bir nimet değildir. Allah’a dayanmanın, endişesiz yaşamının nimetidir, *tevekkül*.

Öncelikle rabbimizin zatını, isim ve sıfatlarını tanımamız gerekiyor; buna, İslam, *tevhit* diyor. Bu sebeple yukarıda bilmekten bahsettim. İman edip, güvenip dayanmadan önce nereye, kime dayanıp güveneceğini bilmeli bir insan. Tanımaya başladıkça sevgisi artar; bu, fitridir. Tanıdıkça sevmekten *marifetullah* doğar. Bu sebeple âlimlerimiz, *marifetullah* gerçekleşmeden *muhabetullah* olmaz, demişlerdir. **“Alime”** fiili ile **“arefe”** fiili arasındaki en önemli fark; bilmek değil anlamak, tanımak, vakıf olmaktır. Bu açıklamayla anlıyoruz ki güvenmenin temelinde tanımak yatar, bilmek değil.

Biz insanlar, bazen birini hemen severiz, sonra onu tanıdıkça ondan uzak durmaya başlarız ya da tanıdıkça ona daha yakın olmak isteriz. Tevekkül edebilmenin *birinci yolu*, bilmek ve gereği gibi tanımadır. *İkincisi ise* kadere iman. Yine karşımıza inanmak çıktı. Evet, geçmiş, geleceği bilen *yüceler yücesi bir zata* inandım, güvendim ve dayandım. O zaman gelecek endişem biter; kalben, fitratımdan kaynaklanan bir

sıkıntı duysam da hemen tevekkül gibi bir güçle dayanmamı artırır ve bana der ki “Bırak! Rabbin her şeye kadir. Korkma! Önceden neyi takdir etmişse o gerçekleşecektir. Endişelenmeyi bırak!”

Bugünkü endişe dolu, çekilmez hayatların neyden kaynaklandığını daha iyi anlamış oluyoruz. Aynı zamanda kadere iman da tehlikeli bir konu. Peki, kadere nasıl inanmamız gerekiyor? Ne **Kaderiyeciler** gibi “*Her şeyin vuku bulması, benim irademledir,*” deyip iradeyi ilah tayin etmek ne de **Cebriyeciler** gibi “*Ben ne yapıyorsam bana, Allah yaptırıyor.*” deyip iradeyi yok sayarak, bütün yaptıklarını Allah’a mal ederek iftira atmak.

Kader konusu, geniş bir mevzudur. Sadece önemine binaen diyoruz ki *Allah’ın bir dilemesi bir de emretmesi vardır. Dilemesi*, rabbimizin bizi yaratıp hayatımızı idame ettireceğimiz akıl, ilim, irade, korunma ve hareket mekanizması vs. gibi mükemmel vasıflılarla donatıp serbest bırakmasının adıdır. İsteyen **şakir**, isteyen **kâfir** olur; bu, dilemesidir:

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

“Şüphesiz biz ona, doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör.” (İnsan 3).

Ümmetin cahilleri, adam öldürüyor; sonra “Allah dilemeseydi öldürmezdim.” diyor. Âlemlerin rabbi; kimi, nerede, nasıl öldürmemiz gerektiğini emirleriyle buyurmuştur; işte bu, iftiradır. Bu emirlerle bizim ne yapmamızı ne yapmamamızı emretmiş, sonra da bizi serbest bırakmıştır. Ama insana iyilik ve kötülük gücünü de vermiştir yoksa imtihanın bir anlamı kalmazdı; *dilemesi*, budur.

Emretmesi, ayırdır. Helaller ve haramlar, uzak durmamız gerekenler, Kur’an-ı mübinde bize açık açık indirilmiştir. Kaderi anlamak istiyorsak bize düşen; emirlere riayet etmek, yasaklardan uzak durmak, başımıza gelen gücümüz dışındaki şeyler için Allah’ın takdiridir demektir. Elbette ki bu konunun ince noktaları vardır; bu, bizim işimiz değildir. Uğraşsak da bir şeye ulaşamayız, gaybi bir bilgidir. Biz, üzerimize vazife kılınmış olan ile iştigal edelim. Allah, kendisinin ne yapması gerektiğini bilir.

Vekil tayin etmenin bir adıdır, tevekkül. Tevekkül, kime edilir ya da edilmelidir? Bu sorumuza cevap arayalım.

Tevekkül, kadere imanın getirisi. Kişinin, bütün gücünü kullandıktan sonra Allah'a dayanması ve ona bağlanmasının adıdır. Elbette ki herkese ve her yere dayanılmaz, güvenilmez. Ancak ve ancak üstün bir iradeye, sınırsız güce, kudrete sahip olan, olmuşu ve olacağı bilene işler havale edilebilir ve ona dayanılır. Yanlış yapmayacağı bilindiği için, endişe duyulmaz. Bu sebeple âlimlerimiz; *tevekkül, endişesizliktir*, demişlerdir.

İslam, insan fitratına uygun olarak indirildiği için, onun iç ve dış dünyasını mamur eder. İç ve dış, bir bütünlük içindedir. Psikolojik olarak insanın iç dünyasının sağlam oluşu, dış dünyasının ifadesidir.

Tevekkül; Allah vekil tayin edildiği; ona samimi bir şekilde, insanın karargâhı ve aklın yeri olan kalp ile bağlanıp dayanıldığı zaman bütün organları ve duyguları yönetir. Bu, bir nimettir, Allah'tan kullarına. Öyle ki kulların içtîmai hayatlarını da bu iç dünyanın düzgünlüğü idare eder. Bozuk ruhlu insanların oluşturduğu toplumdaki, ondan meydana gelen ailelerden, devletten ve bu tür oluşumlardan bir hayır beklenemez.

Bakın, rabbimiz bizi nasıl koruyor, içimizi ve dışımızı nasıl mamur ediyor? Sadece onu tanıyan; onu, olmazsa olmaz'ı kabul edenleri *el-mubdi* ve *el-muid*, tevekkül nimeti ile nimetlendiriyor.

Sahabenin güzidelerinden *İbn-i Abbas (ra)* anlatıyor:

"*Ömer b. Hattap (ra)* Şam'a gitmek üzere yola çıkmıştı. Serğ denene yere vardığında Hz. Ömer'i, komutanlar (Ebu Ubeyde b. Cerrah ve arkadaşları) karşıladılar ve ona Şam'da salgın hastalığın baş gösterdiğini haber verdiler. Hz. Ömer, bana *'İlk muhacirleri çağır.'* dedi. Onları çağırdım. Hz. Ömer, Şam'da salgın hastalığın baş gösterdiğini bildirerek onlarla istişare etti. Onlar, ihtilaf ettiler. Bazıları, *'Sen bir iş için yola çıktın, geri dönmen için bir sebep görmüyoruz.'* dediler. Diğerleri ise *'İnsanların kalan kısmı ile Resulullahın ashabi seninle beraber, onları teh-*

likeye atmanı uygun görmüyoruz.' dediler. Hz. Ömer, onlara *'Siz gidin.'* dedikten sonra bana da *'Ensar'ı çağır.'* dedi. Ensar'ı çağırdım. Hz. Ömer, onlarla da istişare etti. Onlar da muhacirlerin yolunu tutup ihtilaf ettiler. Hz. Ömer, onlara da *'Siz gidin.'* dedikten sonra bana dönüp şöyle dedi: *'Bana, Mekke'nin fethinden önce hicret eden Kureyş'in yaşlılarından burada bulunanları çağır.'* Ben de onları çağırdım. Onlardan iki kişi bile bu konuda ihtilaf etmedi. Hepsini birden, *'Biz senin insanlarla beraber geri dönmeni ve onları veba salgınına atmamanı uygun görüyoruz.'* dediler. Hz. Ömer, bunun üzerine halka seslenerek *'Sabahleyin ben bineğimin sırtında olacağım, siz de bineklerinize atlayın.'* dedi. Ebu Ubeyde b. Cerrah (ra), *'Sen, Allah'ın kaderinden mi kaçırıyorsun?'* dedi. Hz. Ömer, *'Keşke bunu, senden başkası söylemiş olsaydı Ebu Ubeyde!'* dedi. Onun muhalefetinden Hz. Ömer hoşlanmamıştı. *'Evet!'* dedi. *'Allah'ın kaderinden, Allah'ın kaderine kaçırıyorsunuz. Söylesene, senin develerin olsa da iki taraflı bir vadiye inseler bu vadinin iki tarafından biri verimli, diğeri de çorak olsa sen develerini verimli yerde de otlatsan, çorak yerde de otlatsan yine Allah'ın kaderiyle otlatmış olmaz mısın?'* O sırada, bir süredir bazı ihtiyaçları için ortalıkta görünmeyen *Abdurrahman b. Avf (ra)* çıkageldi ve *'Benim bu konuda bilgim var.'* dedi. *'Resulullahın (sav) şöyle buyurduğunu işittim: 'Bir yerde veba olduğunu işittiğiniz zaman, oraya girmeyin. Siz oradayken bulaşıcı hastalık baş gösterecek olursa hastalıktan kaçmak için oradan çıkmayın.'* Bunu işiten Hz. Ömer, Allah'a hamd etti ve Şam'a girmeden geri döndü (Buhari, Tıb 30; Müslim).

Böylece idrak ediyoruz ki hakkı ile tevekkül edebilmenin şartları, öncelikle dayanıp güveneceğimiz zatı tanımaktır. Tüm gayretimizi kullanıp, tedbirlere tevessül edip kaderimizin bize getirdiğine teslim olmaktır.

En emin olana emanet olunuz.

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

Tevekkülü Doğru Anlamak

Erdal TUĞRUL

Baktığımız her cisimde bize, kudretini ve iradesini gösteren Allah'a (cc) hamd olsun. O (cc) ki insanı yarattı, güzel bir suret verdi, anılmaya değer bir varlık değilken onu yeryüzüne halife kıldı. Görebilmesi için göz, işitebilmesi için kulak, kavrayabilmesi için akıl, sorumluluklarını bilmesi için şuur; sevmesi, merhamet etmesi ve hakikate giden yolu bulması için kalp verdi. İnsana değer verdiğinin delili olarak peygamberler ve kitaplar gönderdi.

Kutlu ve övülmüş olan Hz. Muhammed'e (sav), güzide ailesine ve seçkin arkadaşlarına selam olsun.

İnsan için her şey, bir olan Allah'ın (cc) **"Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım."** demesi ve irade buyurması ile başladı. Öyle bir canlı ki bu insan, yeryüzünde bozgunculuk çıkarıp kan da dökebilir, orayı imar edip adaletle, barış ve güvenlik içinde de yaşayabilir.

İmanımız gereği O'nun (cc) iradesini kabul ederiz. Bu, bir zorlama değil; tercih ve gönülden bağlılıktır. Müslümanlar, sadece Allah'ı (cc) razı etmenin gayretindedirler. Bu yüzden yaptıkları her işte hayrı arar ve güzel ameller peşinde koşarlar.

Yaradılışı itibari ile muhtaç olmasına rağmen, dik başlı; aciz olmasına rağmen, kibirli ve fani olmasına rağmen, ölümsüzlük özlemi taşıyan bir canlı türü olan insan, yaradılıştan gelen meziyetleri sayesinde istediği istikamette yol tutabilir. Allah; insana, bütün yolları ve sonuçlarını açık bir beyan ile bildirerek seçme hakkını yine kendisine bırakmıştır.

Seçimlerini uygulamada irade sahibidir ve insan, yaptıklarından sorumludur. Me-

sela hayvanlar, davranışlarında özgürdür. Bir hayvanı sergilediği bir tutumdan dolayı kınayamaz ya da sorumlu tutamayız, ondan daha dikkatli olmasını isteyemeyeceğimiz gibi, ahlaklı davranmasını bekleyemeyiz, davacı olup onu mahkemeye veremeyiz, versek bile ona cezai müeyyide uygulatamayız. İşte insanla diğer canlılar arasında böyle net bir ayırım vardır. Bu da insanı diğer canlılardan ayırarak ona sorumluluk bilinci yükler.

İnsanlardan kimi, Allah'ın (cc) iradesini bütün iradelerin üstünde görerek, acizliğini bileerek rab olarak Allah'ı (azze ve celle) kabul edip iman etmiş, kimi de inkâr yolunu tutup asilik etmiş, nefsinin ya da nefsinin hoş gelen şeyleri rab edinmiştir.

İman edenler, bir ve ortaksız olan Allah'ın (cc) rablığını kabul ederek O'nun (cc) yasalarına, iradesine ve emirlerine gönülden boyun eğmişlerdir. Bu boyun eğiş, gelişigüzel ve yüzysel olamaz çünkü Kur'an-ı Kerim ile muhatap olan her mümin bilir ki Allah (cc), kullarına şah damarından daha yakındır ve sinelerin özünde olanı bilir.

Müslümanların hayatlarının merkezinde Allah (cc) vardır. Her işinin başında ve sonunda mutlaka Allah (cc) ile diyalog içindedirler. İşe başlarken besmele ile başlar, bitirince hamd ve şükrederiz.

İmanımız gereği O'nun (cc) iradesini kabul ederiz. Bu, bir zorlama değil; tercih ve gönülden bağlılıktır. Müslümanlar, sadece Allah'ı (cc) razı etmenin gayretindedirler. Bu yüzden yaptıkları her işte hayrı arar ve güzel ameller peşinde koşarlar.

Bizim için dünya hayatı bir imtihan yeridir ve asıl yurdumuz ahirettir. Bu dünyada sergilediğimiz tutum, yaşadığımız hayat ve işlediğimiz fiiller, ahiret yurdundaki sermayemizdir. Allah'ın (cc) rızasının arandığı her amel, sonucu iyi olsun olmasın, Allah (cc) katında makbuldür. Burada Müslümanların yapmaları gereken en önemli şey, Allah'ın (cc) onlara verdiği imkânları (mal, kuvvet, zaman, akıl, irade, şuur, kalp, iman, vb.) yine Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için çıktıkları yolda, sonuna kadar kullanmaktır. Allah'ın (cc) davasında başarısızlık denen şey yoktur. Her sonuç, Müslümanlar için başarıdır. Kaldı ki bizler, başarının sadece maddî göstergeler olmadığını biliriz.

Her işin hem bu dünyada hem de ahirette ve Allah'ın (cc) nazarında karşılığı ve değeri vardır. Müslümanların ölçü olarak aldıkları ise Allah'ın (cc) katındaki değer ve ölçüdür. Yani rabbimiz

neye değer veriyorsa o, bizim için değerlidir. Neye değer vermiyorsa o, bizim için değersizdir. Ölçüyü, her şeyin yaratıcısı ve mutlak hâkimi olan Allah (cc) koyar. Bu ölçü, sağlam ve insan için en güzel ölçüdür. Diğer sistemler ve ideolojiler bir şekilde işi döndürüp, dolaştırıp kendi menfaatlerine getirirler. Allah'ın (cc) sisteminde ise adaletsizlik, sömürü ve sınıfsal ayırım söz konusu değildir.

İslam'da dereceyi, takva belirler. Ne maddi güç ne soy ne doğduğumuz topraklar ne de ırk... Bizim için üstünlük göstergesi, takvadır: **"Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah katında en değerli olanınız ona itaatsizlikten en fazla sakınmanızdır. Allah, her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır."** (Hucurat 13).

Sakınmak için ise sakınacak kişiyi tanımak, bilmek ve ona gönülden iman etmek, onu hakıyla takdir etmek gerekir. Bundan ötürü olsa gerek, Kur'an-ı Kerim'de Müslüman ve mümin birbirinden ayrı kategoride değerlendirilir: **"Bedeviler, iman ettik, dediler. Şunu söyle, henüz iman gönüllerinize yerleşmediğine göre sadece teslim (Müslim) oldunuz. Bununla beraber Allah'a ve resulüne itaat ederseniz yaptığınız hiçbir şeyi boşa çıkarmaz. Allah, çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir."** (Hucurat 14).

Mümin ise iman eden, demektir. Sözlükte "güven içinde bulunmak, korkusuz olmak" anlamındaki emn (emân) kökünden türeyen iman, "güven duygusu içinde tasdik etmek, inanmak" demektir. "Sağlamlaştırmak, kesin karar vermek, tasdik etmek" manasındaki akd kökünden türeyen itikad da "iman" karşılığında kullanılır. Allah (cc) gibi eksiksiz ve münezzeh olan bir rabbe iman eden kişi, tam teslimiyet göstererek bu imanını hayatında sergilemiş olur. Eksik, marazlı ve kendi icat ettiği şeyleri ilah edinen insanların hayatlarında, bu kesin teslimiyete yer yoktur ve esasen olması da mümkün değildir.

Her işinde Allah'a (cc) tevekkül etmek, sağlam bir imanın neticesidir. Vekil kökünden türeyen tevekkül; "birinin işini üstüne alma, birine güvence verme, birine işini havale etme, ona güvenme" manasına gelir. Birine güvenip dayanan kimseye mütevekkil, güvenilirine de vekil denir. Vekil, Allah (cc) olunca mütevekkilin tereddütleri, kaygıları, şüpheleri ve korkuları, güvendiği ve dayandığı rabbinin gücü nispetince kolaylık ve güven bulur.

Günümüz dünyasında korkular, kaygılar, tereddütler ve şüpheler artmışsa bunun sebebi ya insanların rab bildiklerinin gücü her şeye yetmiyor; bilgisi, planı ve programı, adaleti, merhameti vs. eksik ya da rabbini hakkı ile tanımamış, takdir etmemiş, yanlış anlamış, işine geldiği gibi inanmış demektir.

Müminler ise en çok Allah'a (cc) güvenip dayanırlar. Bilirler ki göklerin, yerlerin ve ikisi arasında olanların dahi bilmedikleri nice âlemlerin rabbi, şeriki olmayan Allah'tır (cc). Akli başında, hesap kitap yapabilen, etrafında ve tabiatla olup bitenleri görüp hakkıyla yorum yapabilen her insanoğlunun Allah'ın (cc) rabliğine boyun eğmesi, doğal bir sonuç değil midir?

"Ey iman edenler! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın, hani bir kavim size el uzatmaya yeltenmişti de Allah onların ellerini sizden çekmişti. Allah'tan korkun! Müminler yalnız Allah'a tevekkül etsinler." (Maide 11).

"Hem bize yollarımızı dosdoğru göstermişken neden Allah'a tevekkül etmeyelim? Bize yaptığınız eziyetlere de mutlaka sabredeceğiz. Tevekkül edenler ise artık ancak Allah'a tevekkül etsin." (İbrahim 12).

"Onu hiç ummadığı yerden rızıklandırır. Kim Allah'a güvenip dayanırsa Allah ona yeter. Allah, buyruğunu mutlaka gerçekleştirir. Allah, her şey için belli bir ölçü koymuştur" (Talak 3).

Tevekküle teşvik eden ve mütevekkili öven birçok ayet-i kerime yazmamız mümkün.

Mütevekkil, yaptığı ya da yapacağı işte arkasına yaslanıp olacakları seyreden; iradesi, akli, bilinci yokmuş gibi davranan kişi olmadığı gibi, tevekkül de böyle bir şey değildir. Tedbir almak, işi hakkıyla ve doğru bir şekilde yapmak, Allah'ın (cc) koyduğu ölçülere göre hareket edip işin sonucunu yine Allah'a (cc) bırakmaktır, tevekkül etmek. Tedbir ve takdir konusu konuşuluyor ise konu kadere gelmiş demektir. Kader konusunda insanın çok net bir bilgi sahibi olduğunu düşünmüyorum şahsen. Bu konuda geçmişten, ta İslam'ın ilk asırlarından süregelen birçok kelami tartışma mevcut.

Bize, tevekkülün ne olduğunu ve mütevekkilin nasıl davrandığını en doğru anlatabilecek olan, Allah'ın (cc) mesajına ilk muhatap olup kavramları bizzat yaratıcıdan öğrenen ve uygulayan Allah'ın (cc) elçileridir.

Hz. Musa (as), İsrailoğullarını, Firavun'un zulmünden kurtarıp yola koyulduğunda İsrailoğullarının bin bir nazı ile uğraşmış Mısır'dan çıkarmıştır. Hz. Musa, bu süreçte bir insan olarak elinden geleni sonuna kadar yapıp Allah'a (cc) tevekkül etmiştir. Bütün imkânlarını kullanarak Kızıldeniz kenarına kadar ulaşmıştı. Bundan ötesi tevekkül etmek. Arkasında Firavun ve ordusu, önlerinde koca bir deniz... Yüce Allah (cc), Musa'nın (as) bu çabası sonucu geldiği noktada kulu ve elçisine yardım edip **"Musa'ya, asanı denize vur, diye vahyettik. Deniz, hemen yarıldı. Her bir parçası büyük, yüksek bir dağ gibiydi."** (Şuara 63). Denizden bir yol açarak Musa'yı (as) ve milletini kurtarıp Firavun ve ordusunu suda boğmuştur.

Hz. Muhammed de (sav) Mekke'den Medine'ye hicret için yola koyulduğunda bir insan olarak Allah'ın (cc) bahsettiği bütün meziyetlerini kullanmış, hicretini gizlemiş, bilinen yönün tersi istikamete gitmiş ve alabileceği bütün tedbirleri alarak Allah'a tevekkül etmişti. Uzun bir yolculuktu. Sıcak ve zorlu çöl şartlarında gerçekleştirilen bu hicrette, müşrik ve zalimler izini sürmeye başlamışlar ve tam yetişecek gibi olmuşken Allah'ın (cc) elçisi ve yol arkadaşı, bir mağaraya sığınmışlardı. Artık

yapacak bir şey kalmamıştı, Allah'a (cc) tevekkülünden başka. Yol arkadaşı, yakalanma ve öldürülme korkusuna kapıldığında **"Siz, ona (peygambere) yardım etmezseniz Allah, ona yardım etmiştir. Hani kâfirler, ikiden biri olarak onu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: 'Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir.' Böylece Allah, ona huzur ve güvenlik duygusunu indirmişti, Onu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkâr edenlerin de kelimesini (inkâr çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, yüce olandır. Allah; üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir."** (Tevbe 40) diyerek kulunun ve elçisinin yardımına yetişmiştir.

Gayretin olmadığı bir işte tevekkül etmek, kolaylıktan başka bir şey değildir. Böyle bir beklenti içinde olmak, iradenin ve aklın inkârı olur. İmtihan dünyası dediğimiz bu âlemde, gayretsiz ve çabasız beklenti içine girmek, hüsrandan başka bir şey getirmeyeceği gibi, imtihanın da bir anlamı olmayacaktır.

Bu konuların konuşulduğu bir ortamda sözün kadere gelmesi, yüksek bir ihtimaldir. Kader meselesine gelince geçmişten beri çokça tartışılan bir konu olmasına rağmen, kesin bir sonuç ya da mutlak doğru budur, diyebileceğimiz bir açıklama olduğu söylenemez. Bu tartışmalar, ilk nesil Müslümanların uzak durduğu konulardı. Çünkü Allah resulü (sav) aralarında vardı ve Hz. Peygamber, ashabını, neticesi alınamayacak bu tür meselelere dalarak fitne ve fesada sebep olabilecek akide bozukluklarından sakınmalarını emrediyordu.

İlk dört halife dönemi, sahabenin hâlâ bulunduğu dönemlerdi ve İslam akidesi saf bir hâlde yaşanıyordu. Sonraki dönemlerde fetihlerin artması, İslam'ın yeni kültürler ve coğrafyalara ulaşması ve köklü, farklı inançlara mensup insanların İslam'a girmesi ile birlikte (özellikle Emeviler Dönemi) bazı kelami konular gündeme gelmiş, farklı fikir akımları başlamıştır. Cehm İbn Safvan'ın öncülüğünü yaptığı "cebr" (cebriyye) akidesine karşı ortaya konan "kade-

riyyecilik", Mutezile âlimlerince de benimsenmiş ve bu durum, bu akidenin yayılmasına ve daha uzun soluklu olmasına katkı sağlamıştır.

Bu tartışmalar Müslümanların gündemini hâlâ meşgul etmesine rağmen, bu konuda bir mutabakat sağlanamamış ve ciddi bir enerji israfı olmuştur. Bilmediği, belki de asla bilemeyeceği meselelerin ardına düşüp gerçek ve elzem gündemleri perdelemek, İslam ümmetine her zaman zarar vermiştir. Belki kader hakkında yeterince fikir sahibi değiliz, belki de asla olmayacağız. Bu konu hakkında isabetli inanışlarımızın olabileceği gibi yanlış inançlara da sapsmış olabiliriz. İnsan, bazen asla bilemeyeceği şeylerin peşine düşebiliyor: kader, gayb gibi... Belki de bakış açımızda problem vardır, kaderi bilemesek de kaderi araştıran, merak eden ve direkt olarak kaderin konusu olan insanı tanıyoruz. İnsan, kendini bilir; gücünü, iradesini, seçtiklerini ve reddettiklerini bilir. Aslında insan da farkında sınırlarının. Bu farkındalık üzerine çalışmalar yapmak yerine, kaderin ne olup olmadığı gibi meselelerin peşine düşmek, ümmeti parçalamaktan ve fırkalara bölmekten başka bir şeye yaramamıştır.

Müslümanların mücadeleleri, kadere karşı değil; zalimlere, müşriklere Allah'tan (cc) başkasını ilah edinip yeryüzünü kana, zulme ve sömürüye boğanlara karşı olduğunda, bütün imkânlarını bu uğurda seferber ettiklerinde muhakkak ki Allah'ın (cc) yardımı gelecektir.

Bildiklerini aktarmak varken bilmedikleri hakkında zan ile hareket etmekten vazgeçtiklerinde Allah'ın (cc) yardımı yakındır.

Vekil olarak sadece ama sadece Allah (cc) bilindiğinde, üzerimize düşen ve bize emredilenler hakkı ile yerine getirildiğinde, mücadele edenlerin terinin son damlası yere düştüğünde Allah'ın (cc) yardımı pek yakındır.

"Allah'ın yardımı ile birlikte fethi geldiği zaman, insanların akın akın Allah'ın dine girdiğini gördüğünde Allah'ı hamd ile tespih edip bağışlanmayı dile! Muhakkak ki Allah, çok bağışlayandır." (Nas \1-3).

Dosya:

“GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM”

Allah'ın Rızılı Olduğu Tevekkül

Sercan AKBAYRAK
akbayraksercan@gmail.com

Bismillahirrahmanirrahim. Elhamdulillahirabbilâlemin, vessalatu vessalamu ala resulina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain. Emma ba'd.

Bir hakikattir ki Müslümanlar açısından tarihin her merhalesinde ferdî ve toplumsal başarı; gayret, azim ve sabır üzere şekillenmiş, tevekkül gibi imani bir duruşla insicam bulmuş, bir teslimiyet timsali olarak da kader ile nihai hedefini tamamlamış, ümmetin gerek uhrevî gerekse dünyevî hayatına yön vermiştir.

Ümmet, bu sayede yüce Allah'ın rızası noktasında kulluk ve yeryüzü temsiliyetinde isticrar bulmuştur. Müslümanlar, bu dengeye ehemmiyet gösterdiği ölçüde huzura, afiyete, başarıya ve en önemlisi âlemlerin rabbi olan Allah'ın rızasına nail olmuş ve olacaktır da. İslam'ın şerefli tarihi, bu hakikati gözler önüne sermektedir.

İtikadi olarak tevekkül, yüce Allah'a mutlak surette güven ve ümidi gerektirmektedir. Yani emredilen tevekkülde; maddi ve manevi tedbirler alındıktan sonra, arzulanan sonucun elde edilmesi için son olarak yüce Allah'a güven kalmaktadır. Kişi, bir işi ne kadar güzel yaptığını, gerekli olan ne kadar tedbir varsa aldığını düşünse de aciz ve çaresiz bir varlık olduğunu unutmamalıdır.

Bu hakikatleri, salt inanç kavramları gibi algılamak yerine, toplumun maddi ve manevi hayatını da direkt etkileyen ve statü açısından seyir değiştiren gerçekler olarak anlamamız gerekmektedir. Çünkü tevekkül Müslümanların itikadında, imanın hayata yansımalarının bir temelidir. Dolayısıyla pratik olarak beraberinde gayret, takva, azim, cehd, sabır, kanaat, temsiliyet vs. gibi hususları da gerektirir. İslam'ın Müslümanlara yönelik tüm direktifleri de bu gerçeklerin kaçınılmaz gerekliliği bilincinin oluşmasına yöneliktir.

İtikadi olarak tevekkül, yüce Allah'a mutlak surette güven ve ümidi gerektirmektedir. Yani emredilen tevekkülde; maddi ve manevi tedbirler alındıktan sonra, arzulanan sonucun elde edilmesi için son olarak yüce Allah'a güven kalmaktadır. Kişi, bir işi ne kadar güzel yaptığını, gerekli olan ne kadar tedbir varsa aldığını düşünse de aciz ve çare-

siz bir varlık olduğunu unutmamalıdır. *"Bütün gücümü harcasam da elimden geleni yapsam da acizliğimin farkındayım, Allah'ın kaderine tevekkül ettim."* demelidir.

Yukarıda yazdıklarımıza istinaden söyleyebiliriz ki gerçek bir tevekkül inancı için şu şartların öncelikle kalbimizde yer edinmesi gerekmektedir:

- 1- Yüce Allah'a uluhiyyet noktasında tam bir teslimiyet olmalıdır.
- 2- Tevekkül edilen şey hususunda gereken tüm gayretin gösterilmesi gerekmektedir.
- 3- Sarf ettiği güç ölçüsünde beklenti içerisinde olmalıdır. Oluşabilecek Her türlü sonuç için kanaat sahibi olmalıdır. Tabii fazlası ya da beklenti üstü bir şey, yüce Allah'ın fazlıdır.
- 4- Kişi, beklenti içerisinde olduğu sonuca yönelik olarak yüce Allah'ın kendisini muvafak kılacağı inancını korumalıdır. Kötü bir son düşüncesinden uzak durup hüsnüzan beslemelidir.
- 5- Tevekkül ettiği iş için olumlu/olumsuz her türlü sonuç için kaza ve kader üzeredir, düşüncesinde olmalıdır.
- 6- Sonuca binaen şükretmesi ve sabretmesi gerektiği bilincinde olmalıdır.

Tevekkül, o kadar önemlidir ki Kur'an-ı kerimde en çok üzerinde durulan konulardan biri olmuştur.¹ Birçok ayette de müminlerin vasıfları arasında geçmektedir. Bu da bizlere göstermektedir ki tevekkül, kâmil ve yakın gerektiren bir imanın tezahürüdür.

"Eğer müminler iseniz (iman etmişseniz) ancak Allah'a güvenin."²

"Allah, ondan başka ilah yoktur. Öyleyse müminler (yalnızca) Allah'a tevekkül etsinler."³

Kader ve Kaza ile Tevekkül

1 72 yerde geçer.

2 Maide 5/23.

3 Teğabun 64/13.

Kader ve kaza inancı; bizleri çalışmaktan, gayret sarfetmekten alıkoymamalıdır. Böyle bir yaklaşım; gaflet, tembellik, sorumsuzluk, cehalet gibi ciddi sorunlara kapı aralayacaktır. Kâinattaki müthiş nizam ve denge, bizleri disipline etmek için yaratılmıştır. Dolayısıyla kişi, yaptığı her işi harikuladeye ulaşma adına yerine getirmelidir.

Kitap ve sünnet çizgisinde ifa edilen bir tevekkül inancı ile kader ve kaza inancı arasında herhangi bir çelişki düşünülemez gibi, birinin diğerine mani olduğu iddiası da doğru değildir. Hz. Peygamber'in (sav) sünnetinde görüleceği üzere sahabe efendilerimiz (ra) ve seleften birçoğunun anlayışı bunu göstermektedir.

Hz. Ali'nin (ra) rivayet ettiğine göre bir gün Resulullah (sav), etrafını çeviren ashabın huzurunda elindeki bir çalı ile toprağı kazıp eşeleme ve çizmeye çalışıyordu. Derken birden başını göğe doğru kaldırdı ve sonra şöyle buyurdu: *"İçinizden hiçbir fert yoktur ki onun cehennemdeki veya cennetteki yeri belirlenmemiş yani takdir edilmemiş olsun."* Yanında bulunan ashap: *"Ya Resulullah! O hâlde tevekkülü bırakıp işi oluruna terk edelim mi?"* diye sorunca Resulullah şöyle buyurdu. *"Hayır! Çalışın ve herkes, yaratıldığı işi kolaylıkla başaracaktır."*⁴

Ebu Hizame'den (ra) rivayet edildiğine göre bir adam Hz. Peygamber'e (sav) gelerek: *"Yaptığımız efsun (okunma)ların, tedavide kullandığımız ilaçların ve tuttuğumuz perhizlerin Allah'ın kaderinden herhangi bir şeyi önleyeceği görüşünde misiniz?"* diye sordu. Resulullah: *"Onlar da Allah'ın kaderindedir."* buyurdu.⁵

Gayret ve Tevekkül

Kuşeyri, *Er-Risale*'de tevekkülü; *"Tevekkül, Resulullah'ın fitratındandır. Çalışıp kazanmak ise sünnetidir. Onun hâli üzere bulunan, sünnetini asla terk etmez."* diyerek çok veciz bir şekilde betimler.

Çalışma, rızık noktasında emek sarf etmek

4 Sünen-i Tirmizi, Kader, 3.

5 Sünen-i Tirmizi, Kader, 5.

de tevekkül kapsamında önemle üzerinde durulması gereken hususlardandır. Ümmet nezdinde en çok yanlış anlaşılmaya müsait konulardan biridir. İslam, boş boş oturup bir şeylerin geleceğini değil; mücadele etmeyi, alın terini emretmektedir. Bu, İslam'ın özüdür. Herkese ancak ve ancak çalıştığı kadarıyla nimetler bahşedilir.

“Şüphesiz insana kendi emeğinden başkası yoktur. Şüphesiz kendi emeği (veya çabası) görülecektir. Sonra ona en eksiksiz karşılık verilecektir.”⁶

Bu konudaki ince çizgiyi, Hz. Ömer'in (ra) mescitte boş boş oturup rızık bekleyenlere yönelik söylediği *"Siz mütevekkil değil müteekkilsiniz (yiyicisiniz)! Sizden hiç kimse çalışmayı bıraktığı hâlde oturarak 'Ey Allah'ım! Bana rızık gönder!' demesin. Zira biliyorsunuz ki gökler, altın ve gümüş yağdırmıyor."* sözlerinde müşahede etmekteyiz.

Modernist ve Determinist Yaklaşımlar

Sözümüzün konusu tevekkül iken günümüz modernist yaklaşıma da değinmeye çalışalım. Zannedildiği üzere tevekkül deyince sadece dünya kaygısı akla gelmemelidir. Tevekkül dile getirildiğinde akla ilk gelecek olan şey; iman, ibadet, teslimiyet, ahiret vs. uhrevi noktalar olmalıdır.

Ahiret noktasında kişi, daha aceleci olmalıdır. Dünyaya olan hırsını, tamamıyla ahireti noktasında göstermelidir. Kurtuluş, ancak ahiret yolundaki tevekkül ile gerçekleşecektir. Modernist yaklaşım ise bunun tam aksine dünyayı merkeze alarak yorumlamalarda bulunmaktadır. Ahiret, onların nazarında tali bir meseledir.

“Gevşeklik göstermeyin, üzülmeyin; eğer inanmışsanız şüphesiz en üstün olan sizsiniz.”⁷ ayeti, sadece dünya hayatındaki başarılarla sınırlandırılmaz. Selefimiz, bu ayeti, tedebbür ve tefekkür ettiğinde öncelikli olarak iman ve yüce Allah'a olan teslimiyeti yani kulluğu anlayıp dünyasını bu minvalde şekillendir-

miştir. Kalpte iman, hakkıyla yerleştiği zaman her yönden üstünlük *-tabii Allah dilerse-* zaten Müslümanların olacaktır. Ancak selef nezdinde ayetteki vurgu, ilk manaya hamledilir. Aslan kulluktur. Ahiret noktasındaki akıbetidir.

Selefimiz, üstünlüğün iman ve takva ile olduğuna iman etmişlerdi. Son asırlarda yaşanan geri kalmışlık, çöküntü sanıldığı aksine İslam inancından kaynaklanan bir durum değildir. Onlar, *Huneyn hezimetini* ve *Bedir zaferini* bilfiil yaşamışlardı. Bizler için de can alıcı bir örnektir. Salt olarak güç ve çokluk kesinlikle zafere götürmeyeceği gibi azlık, yoksunluk da kesinlikle sonucun hüsrana olduğu anlamına gelmemektedir. Yüce Allah, bunu anlayabilmemiz için önümüze iki müthiş örnek sermiştir: **“Keşke bilselerdi!”⁸** Dolayısıyla bizler, sebep-sonuç ilişkisi açısından benzer sebeplerin her zaman aynı neticeleri doğuracağını dile getiren deterministler gibi bir yaklaşım içinde olamayız. Deterministlerin, sebepleri bir ilah mertebesinde görerek sebepleri ve sonuçları yaratan yüce Allah'a iman dahil etmeyen bir yaklaşımları vardır. Bizde yaşananlar ekseninde *"sünnetullah"* inancı varken onlarda yüce Allah'ı bir sınırlandırma olan, her halükarda olması beklenen tabiatın işleyişinin bir kanunu söz konusudur.

Son Olarak

Biz Müslümanlar, her konuda olduğu gibi kendimize temel aldığımız ölçü, selef-i salihinin *Kur'an ve sünnet* ışığındaki yaklaşımlarıdır. Yani dünya hayatımızda haricî sebeplere bağlanıp sarf edilen çabaların her daim istenen sonuçları doğuracağı yaklaşımından uzak bir menhence sahibiz. Tevekkül, kader ve kaza imanımız, bir bütünlük içerisinde. Yüce Allah, ne takdir ederse o gerçekleşir.

Velhamdülillahi rabbilâlemin. Selam ve dua ile...

6 Necm, 53/39-41.

7 Al-i İmran, 3/139.

8 Bakara, 2/103.

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

Beklentilerin Anahtarı: Tevekkül

Ebrar Nur KAYA

Elinden Geleni Yap Gerisini Allah'a Bırak

Tevekkül, "dayanma, vekil tutma ve vekile güvenme" demektir. Yani gönlü Allah ile dolu olan kimsenin, yalnız ona güvenmesi ve ona sığınmasıdır.¹

"Asla ölmeyecek, hakiki hayat sahibi ve daima diri olan Allah'a tevekkül et ve onu hamd ile tespih et!"²

Nelere sahibiz? Herhangi bir şeyi elde etmek için ne kadar gayret gösteriyoruz?

Hayat, bazen istediklerimizi vermez hemen. Ya bekletir ya da kat kat sonradan verir. Belki de şükretmemiz gereken konular vardır.

Etrafınıza hayretle bakmalısınız! Nefes alabiliyorsunuz, sağlıklısınız ve yaşam için halen çok fazla nimet var elinizde. Sizin doğmanıza vesile olan anne babalarınıza bir bakın. Sizin

Etrafınıza hayretle bakmalısınız! Nefes alabiliyorsunuz, sağlıklısınız ve yaşam için halen çok fazla nimet var elinizde. Sizin doğmanıza vesile olan anne babalarınıza bir bakın. Sizin için onlar ne ifade ediyorsa etsin, bir ailesiniz ve o aile için herkesin bir çabası var.

için onlar ne ifade ediyorsa etsin, bir ailesiniz ve o aile için herkesin bir çabası var. Babanızın, Allah'ın yarattığı sayılamayacak kadar çok nimeti alın teri ile kazanması, annenizin onlardan yemek yaparak sizi doyurması ve bir yatağınız olması gibi birçok şey...

Sizin için ne kadar sıradan bir düzen olsa da şükredilmesi için birçok neden olduğunun farkına varmalısınız. Elinizdeki şeyleri belki de başkaları; her gün, her gece diliyor. Peygamberimizin (sav) hadisinden örnek verebiliriz: "Hayat şartları sizinkinden daha aşağı olanlara bakınız, sizden daha iyi olanlara bakmayınız. Bu, Allah'ın üzerinizdeki nimetini hor görmemenize daha uygun bir davranıştır."³ Tabii ki hayallerimizin olması kötü bir şey değildir. Fakat hayal etmek, hayalimizdeki o hayata (örneğin ev, araba vb. şeylere) ulaşmak için icraat önemlidir. Lakin her şeyden önce onlara ulaşmak için inancın tam olmalıdır. İnanç, hayallerine ulaşmanın yarısıdır. Eski toprak dediğimiz insanların bir sözü

den daha iyi olanlara bakmayınız. Bu, Allah'ın üzerinizdeki nimetini hor görmemenize daha uygun bir davranıştır."³ Tabii ki hayallerimizin olması kötü bir şey değildir. Fakat hayal etmek, hayalimizdeki o hayata (örneğin ev, araba vb. şeylere) ulaşmak için icraat önemlidir. Lakin her şeyden önce onlara ulaşmak için inancın tam olmalıdır. İnanç, hayallerine ulaşmanın yarısıdır. Eski toprak dediğimiz insanların bir sözü

1 <https://www.islamveihsan.com/tevekkul-allah-tealaya-guvenmek-ile-ilgili-hadisler.html>

2 El-Furkan, 58

3 Müslim, Züht 9

vardır, *emek olmadan yemek olmaz*, diye.

Aslında insanı var eden de bir nevi gayretin-den ibarettir. Hayal ederek, amaç belirleyerek, adım atarak elde edeceğini idrak etmesidir. O yolda kendini bulup ilerleyebilmesine inanmasıdır. Ancak bu, yetersiz gelir, başarıya ulaşmak-sa hayalimiz. Akabinde tevekkül getirir. Gayret, tek başına sadece bir gövdeyken, tevekkül onun başıdır.

İmran'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "*Ümmetimden yetmiş bin kişi hesaba çekilmeden cennete girecektir.*" Orada bulunanlar, "*Onlar kim, ey Allah'ın resulü?*" dediler. Hz. Peygamber, "*Onlar, (vücutlarını kızgın demirle) dağlamayanlar, üfürükçülük yapmayanlar ve rablerine tevekkül edenlerdir.*" buyurdu.⁴ İnanç sağlam olduğu müddetçe Allah, her daim kulunun yanındadır. Aynen Filistin'deki Müslümanlar gibi... Onca zulme karşı isyan etmek yerine, tevekkül etmeyi seçip şehit kardeşlerini sevinerek yolcu ettiler ebedî hayata. Ne var ki isyan da edebilir, yaratıcıya rest de çekebilirlerdi. Lakin Allah'ın sonsuz iradesine güvenip bir adım dahi geri adım atmadılar ve davalarından vazgeçmediler. Bunun arkasındaki en büyük, en tesirli sebep, ancak yoğun tevekkülleridir. Asıl inançta da gayret esastır. Gayretsiz tevekkül bir hiçtir. Ne kadar "*tevekkül ediyorum ben zaten*" diyerek içini rahatlatırsan da çaban yoksa su yüzeyinden silinen yazı kadar zayıf kalır tesiri. Tevekkül, gayrete âşıktır. Sadece elinden geleni yapmış olman bile tevekkül etmen için büyük bir başlangıçtır.

Hz. Ömer'den yapılan rivayete göre Peygamberimiz şöyle buyurdu: "*Eğer siz Allah'a hakkıyla tevekkül edebilirsiniz sabahleyin karınları aç gidip akşamları tok dönen kuşların rızıklandığı gibi rızıklanırsınız.*"⁵

Allah'a olan inancımızda ziyadesiyle samimi olmamız gerekir ki hakkıyla tevekkül etmiş olalım. Bazen şöyle dualar ediyoruz: "*Allah'ım! Bana merhamet et, tövbe ediyorum.*" Peki, neden bu başışlanma dileme? Bu duayı edebiliyorsak işlediğimiz günahın farkına varmışız demektir. Ki bu büyük bir aşamadır, Müslüman için. O; merhamet dilemiş, günahından soyunacağına ve akabinde bu yolda gayretli olacağına dair söz vermiştir yüce Mevla'ya. Sonrasını

4 Müslim, İman, 371

5 Tirmizi, Züht, 33/2344; İbn-i Mace, Züht, 14; Ahmet, I, 52

Allah'a bırakmış, onun affına talip olduğundan içini huzur kaplamıştır.

Bir bedevî: "*Ya Resulullah! Hayvanımı bağlayıp da mı tevekkül edeyim yoksa bağlamadan mı?*" diye sormuştu. Peygamber efendimiz (sav) cevaben, "*Önce bağla, sonra tevekkül et.*" buyurdu.⁶

Sözün özü, Allah'ın vermiş olduğu bütün nimetlere şükretmemiz gerekir. Çünkü kurduğumuz hayaller sınırlıdır. Lakin elimizdeki nimetler sonsuzdur. Dolayısıyla bardağın dolu tarafına bakmak lazımdır ki bu, bizleri daha müsterih edecektir. Enes b. Malik'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "*Kişi evinden çıkacağı zaman, 'Bismillâh, tevekkeltü alâllâh, lâ havle velâ kuvvete illâ billâh.'* (Allah'ın adıyla. Allah'a tevekkül ettim. Güç ve kuvvet sadece Allah'tandır.) dediğinde (ona) şöyle denir: (*İşte şimdi*) sana rehberlik edilir, ihtiyaçların karşılanır ve korunursun."⁷

İbrahim Hakkı Erzurumi Hazretleri ne güzel söyler:

*Sen Hakk'a tevekkül kıl
Teslim ol da rahat bul
Her işine razı ol
Mevla görelim neyler
Neylerse güzel eyler!*⁸

Mehmet Akif'in şu dizeleri, âdeta bu hususları özetler mahiyettedir:

*"Allah'a dayandım!" diye sen çıkma yataktan...
Mana-yı tevekkül bu mudur? Hey gidi nadan!
Ecdadını, zannetme, asırlarca uyurdu;
Nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?
Üç kitada yer yer, kanayan izleri şahid:
Dinlenmedi bir gün o büyük nesl-i mücahid.
Âlemde «tevekkül» demek olsaydı «atalet»;
Miras-ı diyanetle yaşar mıydı bu millet?
Çoktan kürenin meşal-i tevhidi sönerdi;
Kur'an duramaz, nezd-i ilahîye dönerdi."⁹*

*"Çalış dedikçe şeriat, çalışmadın durdun
Onun hesabına birçok hurafe uydurdun
Sonunda bir de "tevekkül" sokuşturup araya
Zavallı dini çevirdin onunla maskaraya!"¹⁰*

6 Tirmizi, Kıyamet, 60/2517

7 Ebu Davut, Edep, 102-103

8 Mevla'm Görelim Neyler, İbrahim Hakkı Hz.

9 M. Akif Ersoy, Safahat, 469-470

10 M. Akif Ersoy, age, 268

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

Kaderin Gölgesinde

Rüstem AYILMAZDIR

İnsan, doğumundan ölümüne kadar bir mücadelenin içinde, kendini isteyerek veya istemeyerek buluyor. Doğduğu coğrafyayı, kavmini, ten rengini, cinsiyetini, annesini ve babasını Allah belirler. Şu an dünyada takriben sekiz milyar insan yaşıyorsa hepsinin son nefese kadar yaşayacağı bir kaderi var. Hepsi de Allah'ın ilminde, iradesinde ve dilemesinde...

Yaşadığımız hayatın ne kadar farkındayız? Gelip geçiyor zaman. Hayatımız, güneşin altındaki buz gibi eriyip gidiyor. Nefeslerimiz sayılı ve zamanı geldiğinde son nefesimizi vermiş olacağız. İslam coğrafyasının çoğunluğunun böyle bir derdinin olmadığını görüyoruz. İslam'dan uzaklaşılması, dünyevileşmiş bir toplum hâline gelmesi ve ahiret inancının zayıflaması en büyük etkenlerdendir.

Yanlış kader inancının getirdiği olumsuzlukların bedelini, toplum olarak ödüyoruz. Kaderin yerini 'şans'ın aldığı bir toplumun ne gayreti

Yaşadığımız hayatın ne kadar farkındayız? Gelip geçiyor zaman. Hayatımız, güneşin altındaki buz gibi eriyip gidiyor. Nefeslerimiz sayılı ve zamanı geldiğinde son nefesimizi vermiş olacağız. İslam coğrafyasının çoğunluğunun böyle bir derdinin olmadığını görüyoruz.

olur ne tevekkülü ne de hamdı. İşini şansa bağlayan toplumun, rastgele bir hayatı olur.

Bir toplumu bozmak istiyorsanız ya kavramların içeri boşaltırsınız ya da var olan kavramlara alternatif kavramlar üretirsiniz. Müslüman'da kader şuuru-nun oluşması için, önce kaderi iyi anlaması gerekir. Eh-lisünnetin kader anlayışının iyice anlaşılması ve diğer itikadi mezheplerin kader anlayışının bilinmesi, pusuda bekleyen düşmana karşı hazırlıklı olunmasını sağlar.

Mezheplerin Kader Anlayışları:

1. Cebriye: Bütün fiillerin, insanın fiillerinin yaratıcısı Allah'tır. İnsanın hiçbir fiilinde iradesi ve seçme hakkı yoktur. İnsanın hareketleri cansızların hareketleri derecesindedir. İnsanın kendi iradesiyle bir iş yapması, onun yaratıcı olmasını gerektirir. Yaratmak ise Allah'a mahsustur.

2. Mutezile-Kaderiye: Mutezile mez-

hebi, kader konusunda inkârcı olduğundan Cebriye'nin tam aksine ilahi iradeyle sınırsız bir insan iradesinin varlığına inanmışlar ve insanı, fillerinin yaratıcısı saymışlardır. Kader konusundaki bu çarpıtıcı görüşlerinden dolayı "Kaderiye" diye de anılmışlardır.

3. Ehlişünnet: Kader, ezelden ebede kadar olmuş ve olacak şeylerin hepsinin zamanının, yerinin ve nasıl olacaklarının Allah tarafından ezelde bilinmesi ve bu bilgiye uygun olarak takdir ve irade edilmesidir. Kader, Allah'ın "*ilim ve irade*" sıfatları ile ilgilidir. Allah, *ilim sıfatı* ile olacak şeyleri bütün teferruatı ile bilir, *irade sıfatı* ile de şöyle veya böyle olmasını tercih ve takdir eder.

Ehlişünnetin kader inancına, biz bu şekilde inanır ve onunla amel ederiz. Ehlibidat mezheplerinin ne kadar dalalet içinde oldukları ortadadır. Bunlara tabi olanların; topluma zehir saçtıkları, topraklarının kurak ve verimsiz oldukları ayan beyan ortadadır.

İnsan, hayatı boyunca bir şeyleri elde etmek ister. Elde etmek istediği şey içinse ya bir gayretin içerisine girer ya da toplumsal bir yapının içinde kendini bulur. Dünya; binlerce dinin, ideolojinin, kurulup yıkılan medeniyetlerin, başa gelen ve devrilen tağutların, hak ile batılın savaştığı bir alan hâline gelmiştir. Aslında, meşru veya gayrimeşru, dünya üzerinde davasız bir mücadelenin olmadığını görüyoruz.

Gayret, tevekkül, hamd ekseninde günümüze kadar devam eden hakın, hak davasını kader şuuruyla ele aldığımızda muazzam tabloların ortaya çıktığını görüyoruz. İlayikelimetullah uğrunda peygamberlerin ve dava arkadaşlarının verdiği mücadeleye ve daha sonraları gelen büyük şahsiyetlerin gayretiyle İslami davayı aziz kılmak için neler yaptıklarına tarih ve bizler şahit oluyoruz. Gayret yani olağanüstü bir çaba ve hedefe ulaşmak için sabır ve azim ile mücadele etmek... Sonucunu düşünmeden üstüne düşen görevi yapabilmenin adıdır gayret. Allah, ayette "... **Bizim uğrumuzda gayret gösterip mücadele edenlere elbette (muvaaffakiyet) gösteririz.**" (29/Ankebut 69).

İslami mücadelede Müslümanlar, ellerinden

gelen gayreti göstermelidir. *Nuh'un (as)*, 950 sene bilfiil kendi kavmini İslam'a davet ettiğini biliyoruz. 950 sene! Bu, nasıl bir gayret? Bu, nasıl bir tevekkül? Bu, nasıl bir hamd? Nuh (as), kavminin her türlü zorbalığına göğüs geçiriyor, işlerin sonucunu Allah'a tam bir teslimiyet ile tevekkül ederek bekliyordu, kendisi için takdir edileni. Allah, ayette Nuh'tan (as) bahseder: "**Onlara, Nuh'un haberini oku. Hani kavmine demişti ki ey kavmim! Şayet benim konumum ve Allah'ın ayetleriyle öğüt verişim size ağır geliyorsa ben, Allah'a tevekkül ettim. Siz ve ortaklarınız bir araya gelin ve (benim hakkımdaki) kararınızı verin. (Benimle ilgili yapacaklarınız) size dert olmasın. Sonra da hiç beklemeden hakkımdaki kararınızı uygulayın, bana göz açtırmayın.**" (10/Yunus 71).

Başka ayetlerde Allah, Nuh'a (as) kavminin iman etmeyeceğini bildiriyor. 950 senelik davetin mahsulü, bir rivayete göre 15 kişi. Yani 63 senede 1 kişi iman ediyor. Nuh (as), isyan mı etti? Hayır. Böyle şans mı olur da demedi. O, gayret etti. Pes etmedi. Allah'a tevekkül ve hamd ile teslimiyet gösterdi. Kader şuuru böyle yapmasını gerektiriyordu. İman edenler zaten iman edecekleri ve isyan edenler zaten isyan edeceklerdi. Allah, insanı imtihan eder ve insan, iki seçenektan birini seçer. Bu seçiminde **cüz-i iradesini** ortaya koyarak kendisi mesul olur.

İbrahim (as), tek başına bir ümmetti. Babası, put satıcısı; kavmi, putperesti. İbrahimî bir mücadeleye giriştiği kavmine, tevhidi anlatma gayreti içerisindeydi. Önce babasına, sonra kavmine; bu yararsız, kendilerine dahi faydası olmayan cansız şeylere tapmayın, diyerek mücadelesini başlatmıştı. Korkusuzca tevhidi haykırıyor ve bir yandan da kavminin hidayetini istiyordu. Onların aklını kullanabilmesi için, birtakım yollara başvuruyordu. Put kıran İbrahim, onların putlarını kırıp sadece birini kırma-yıp boynuna baltayı astı. O istedi ki kavmi, bu değersiz putların ne kadar aciz olduklarını ve bu aciz putun başka putları kıramayacağını anlansınlar. Ama yine de bu beyinsiz topluluk iman etmedi.

Ateşe atacakları zaman, İbrahim'deki (as) tevekkül ve hamd, bize örnektir. O, davetini yaparken sonunu asla düşünmedi. Allah'a teslimiyeti ile o kadar emindi ki Allah, ona yardım edecek, onu yalnız bırakmayacaktı. Allah, onu ateşten korudu ve bu teslimiyetinden dolayı derecesini yükseltip Halilullah yaptı: **"(İbrahim'in tevhit davetine) kavminin cevabı, onu öldürün ya da yakın, sözünden başkası olmadı. Allah, onu ateşten kurtardı. Şüphesiz ki bunda, iman eden bir topluluk için (Allah'ın dostlarına yardım edip onlara destek olduğuna dair) ayetler vardır."** (29/Ankebut, 24).

İbrahim (as) ile birlikte bugüne kadar gelen 124 bin peygamber, tevhide haykırdı. Allah'ın kendilerine verdiği görevi yerine getirmek için çilekeş bir hayat yaşadılar. Dışlandılar, kavimlerinin her türlü eziyetine maruz kaldılar, öldürüldüler, memleketlerinden kovuldular. Yine de davalarından vazgeçmediler. Gayretli olmaları, Allah'a tam bir teslimiyetle tevekkül etmeleri ve başlarına gelen iyi veya kötü ne varsa hamd etmeleri, onları bu yüksek makama getirmiştir. Allah yolunda en büyük gayretleri "cihat" idi. Cihadı sadece kıtal olarak ele almamak lazım. İlayikelimetullah uğrunda her mücadele, cihattır. Kavmine ya da yaşadığın yerde insanlara tebliğ etmen, Allah'ın sana verdiği mülkten Allah yolunda harcaman, ömrünü Allah yolunda tüketmen yani kısacası İslam'ın hâkim olması için Kur'an ve sünnete uygun bir şekilde yaptığın her şey, cihattır. Ve bu aşamaların hedefi ise hâkimiyettir.

Peygamberlerin seyidi Hz. Muhammed'in (sav) Allah yolundaki gayreti, çilekeş hayatı, Allah'a hamdı, bize kıyamete kadar yol göstericidir. 23 seneye olağanüstü bir mücadele sığdırdı. Bu kısa zamana 27 gazve, 38 seriye ve birçok diplomatik ilişki sığdırdı. Kendisine eziyet ve her türlü hakaret ediliyor. Dava arkadaşları gözlerinin önünde işkence görüyor, o ve dava arkadaşları pes etmiyor ve bu yaşadıkları şeyler onların gayretlerini artırıyor, Allah'a tevekkül edip daha da güçleniyorlardı. Gayret etmek zorundalar, başka bir yolu yok. Tevekkül etmek zorundalar, başka bir yolu yok. Hamd ile Allah'a yönelmek zorundalar, başka bir yolu yok.

Müşriklerin işkencelerinden bunalmışlardı Müslümanlar. Habbab Bin Eret, "Ya Resulullah (sav), bu işkencelerden kurtulmamız için bize dua etmez misin?" dedi. Peygamberimiz (sav): "Sizden önceki ümmetler içinde öyle kimse-ler vardı ki demir tarakla bütün derileri, etleri soyulup kazınırdı da bu işkence yine onları dinlerinden döndüremezdi. Testere ile tepelerinden ikiye bölünürlerdi de yine bu işkenceler onları dinlerinden geri çeviremezdi. Allah, elbette bu işi (İslamiyet'i) tamamlayacaktır ve bütün dinlerden üstün kılacaktır. Öyle ki hayvanına binip Sana'dan Hadramut'a kadar tek başına giden bir kimse, Allah'tan başkasından korkmayacak, koyunları hakkında da kurt saldırmamasından başka hiçbir endişe duymayacaktır. Fakat siz, acele ediyorsunuz." (Buhari).

İşte bu hayatlar, bize hayat veriyor. Nasıl mücadele etmemizi, nasıl gayretli olmamız gerektiğini, nasıl hamd etmemiz gerektiğini öğrenmiş oluyoruz. Allah'ın bizim için takdir ettiğini, yani kaderimizde başımıza gelecek olan her şeyi tam bir teslimiyetle kabul etmeliyiz. Önemli olan, verdiğimiz kararların (cüzi iradenin) Allah'ın hoşnut olacağı kararlar olması. Eğer kaderin şuurunda olmazsak birilerini sürekli suçlar ya da başka kavramların arkasına sığınırız.

Önce gayret, sonra teslimiyet ve o eylemin sonunda, sonucu ne olursa olsun, hamd etmek Müslüman'ın rotasıdır. Müslüman, sebeplere sarılarak Allah'a tevekkül (teslimiyet) edendir. Tevekkül eden adam, gayretli adamdır. Yüzmeyi biliyorsanız suyun üzerinde rahat bir şekilde durursunuz ve kendinizi suya teslim edersiniz. Eğer yüzmeyi bilmiyorsanız su, sizi derinlere çeker ve boğulursunuz, sonra cansız bedeniniz suyun üstüne çıkar. Yani demem o ki eğer Allah'a teslimiyet göstermezseniz kaderinizde boğulup gidirsiniz. Ama eğer kader şuuruyla Allah'a teslimiyet gösterirseniz kaderinizin sonunda cennetin kapılarını aralarsınız Allah'ın izniyle.

Yazdıklarım önce kendi nefsim, sonra siz kardeşlerime...

Dosya:

"GAYRET, TEVEKKÜL, HAMD EKSENİNDE KADER ŞUURU VE EĞİTİM"

Tevekkül Penceresinden "Benlik ve Aidiyet" Fikrine

Zeynep KOÇ

İnsan, bir canlı olarak hep bir hareket hâlinde olup yaşam boyunca kısa ya da uzun vadeli gayeler belirler. Gayesi yolunda attığı her adımda belli bir gayret göstermesi gerekir. Ancak ne kadar gayret gösterirse göstereyin, o gayretin mahsulünü elde edip edemeyeceğini bilemeyiz. Nitekim gayretin, keşkin başarıyla sonuçlanmayacağı bir gerçektir. Bu durumda insan, gayesi için bir vekile ihtiyaç duyar. Kavramsal olarak ifade edecek olursak insanın bir işe başlarken Allah'a tevekkül etmesi, şarttır.

Sözlükte "Allah'a güvenmek" anlamındaki "vekl" kökünden türeyen tevekkül, "birinin işini üstüne alma, birine güvence verme, birine işini havale etme, ona güvenme" manasına gelir. Tevekkül, dinî ve tasavvufî bir terim olarak "bir kimsenin kendini Allah'a teslim etmesi, rızıkında ve işlerinde Allah'ı kefil bilip sadece ona güven-

Gayret kavramı incelendiğinde oldukça açık olduğu düşünülen tevekkülün, aslında çok daha derin bir manası olduğunu keşfederiz. Her ne kadar kendi dilimizde gayret ile çaba kavramları arasında özdeşlik kursak da kendi bağlamı içerisinde gayretin başka veçheleri bulunur.

mesi" şeklinde tanımlanmaktadır.¹ Kur'an ve hadislerde birçok kez geçen tevekkül, esasında güven ve teslimiyeti içerse de gayreti şart koşar. Örneğin Hz. Peygamber'in, "Devemi bağladıktan sonra mı tevekkül edeyim yoksa bağlamadan mı?" diye soran bir sahabe'ye, "Önce bağla, sonra tevekkül et." şeklindeki cevabında² tedbirin gerekliliği vurgulanır. Dolayısıyla da gayret olmaksızın tevekkül söz konusu değildir.

Gayret kavramı incelendiğinde oldukça açık olduğu düşünülen tevekkülün, aslında

çok daha derin bir manası olduğunu keşfederiz. Her ne kadar kendi dilimizde gayret ile çaba kavramları arasında özdeşlik kursak da kendi bağlamı içerisinde gayretin başka veçheleri bulunur. Arapça kökenli "gayret" kavramı, dinî metinlerde "kişinin kendi mahremini koruması yönünde gösterdiği aşırı duyarlılık,

1 Mustafa Çağrı, "Tevekkül", DİA.

2 Tirmizî, "Kıyame", 60.

izzetinesine, şeref ve namusuna zarar verecek durumlardan sakınıp korunmasını sağlayan duygusal tepki" anlamına gelir.³ Bu tepki, dört temel faziletten biri olan iffetin muhafazasını sağlayan tutumdur. Hatta Ragıp El-İsfahani de *aidiyet* kavramı üzerinden gayretin tanımındaki sınırları yeniden çizer. Ona göre gayret, insanın *aidiyet* duyduğu her şeyi korumaya yönelik duygusudur.⁴ Üstelik *aidiyetten* kastettiği anlama; insanın kendini, evini, ailesini, ülkesini de dahil eder. Başka bir deyişle, gayrette yatan bu duygu, sahip ve ait olduğumuz kıymetli bir şeyin muhafazasına dair bir çabadır.

Şu açıktır ki insan, bir şeye karşı sahiplik ve *aidiyet* duyabilmek için, önce var olanlara dair en temel ayrımı yapar: *ben ve öteki ayrımı*. İlk bakışta bu ayrım basit ve sıradan bir ayrılmış gibi görünse de aslında mesele en çok da müslümanları ilgilendiren, mühim bir meseledir. Bilhassa bu meselenin bir ileri merhalesinde konu, benlik ve bilince gelir ki bu da insan ve onun yaratıcısına muhtelif yaklaşımlar türetir.

Ben ve ötekinin mahiyetinden bahsedecek olursak önce "*ben*"den başlanmalıdır. Çünkü kişinin nesnelere tanımaya başlamadan önce ilksel bir şekilde emin olduğu bir bilgi olmalıdır ve emin olduğu bu ilk bilgi, kendi varlığıdır. Aksi takdirde kendi varlığından ettiği şüphe, algıladığı diğer her şeyden de şüphe etmesine yol açacaktır. Dolayısıyla da denebilir ki insan, kendisi dolayısıyla çevresini keşfetmeye başlar.

Önce "*ben*"den başlamak gerektiği fikri, yüzyıllardır farklı varyasyonlarıyla yeryüzünde yankı uyandırmıştır. Örneğin Sokrates'in "*Kendini bil.*" sözü, tasavvufta "*Kendini bilen, rabbini bilir.*" şeklinde karşımıza çıkar. Ancak insan, kendini nasıl bilecek ve tanıyacaktır? Çünkü insanın kendini tanıması, aslında başkasını tanımasından çok daha ağır ve zordur. Kimin ne istediğini bilmediği bu çağda, ihtiyaç ve istek dengesizliklerinin olduğu aşikârdır. Neye ihtiyacı olduğu ve neyi istediğini birbirine karıştıran, kapitalist ahlaka sahip modern dünya insanının "*kendini bilmezliği*", bu durumun en büyük kanıtıdır. Böylesi çetrefilli bir dönemde bilhassa

kendi muhitimizde yankılanan "*Kendini bilen, rabbini bilir.*" sözü, nasıl anlaşılacak ve yaşanacaktır?

Bu söz, esasında iki şekilde anlaşılabilir: *İlki*, insanın acziyetini ve haddini bilmesidir. İnsanın tüm sıfatlarındaki sınırlılığına karşın Allah, başı ve sonu olmayıp tüm eksikliklerden münezzehtir. Gücü ve kabiliyeti ölçüsünde insanın fiillerinden söz ederken aslında her fiili de Allah'ın kudreti ve iradesine bağlıdır. Başka bir deyişle, ilk örneğini şeytanda gördüğümüz kibrin kırılması ve haddin bilinmesi, her şeyin mutlak sahibini görmemizi sağlar. Bizim birer kul, rabbimizin Allah olduğunu unutmamalıyız. Elimizden ne kadar gelirse gelsin, Allah istemediği sürece hiçbir şey olmaz. Zaten Müslüman'ın tevekkülü de buradan kaynaklanır.

İkincisi ise kendini bilen, o benliği vereni de bilmesidir. Benliğinin farkında olan kişi, o benliği vereni de bilecektir. Çünkü "*benim*" diyebilmek için, önce "*ben*" deriz. Yani benlikten sonra *aidiyet* bilgisine vakıf oluruz. Dolayısıyla da farkındalık düzeyimiz, "*ben*"den "*o*"na ve "*benim*"den "*benim rabbim*"e doğru yükselir. Bu yükselişteki tüm araçlar yaratıcıdan gelen birer mektuptur. Her okunduğunda insanı Allah'a biraz daha yaklaştırır. Yaklaştıkça feyz artar, bilmenin oluşturduğu güven büyür. Zira rabbini bilen insanın, Allah'a olan güveni pekişir. Bu güven, bize verilenin yakinen bilinmesinin bir sonucu olup tevekkül işaret eder. Allah'a duyduğu güvenden dolayı mümin, sebeplerin yol açtığı endişe ve huzursuzluktan sıyrılıp tevekkülünde derinleşir.

Sonuç olarak bu yazıda ortaya koyduğumuz bakış açısı, tevekküle ilişkin gayret fikrinin kökenini sorgulamaya yönelik olmuştur. Gayretin manasının sahip ve ait olduklarımıza dair bir koruma ve sürdürme fikri içerdiğinin altını çizdik. Buradaki sahiplik ve aitlik ise bizleri benlik mevzusuna, oradan da kendini bilmeye ulaştırdı. Son olarak da Allah'ı bilmek ve ona tevekkül ile yazının başında bahsettiğimiz tevekkül meselesinin ucundan tekrar tutarak bir çember oluşturduk. Bu ise tevekküle bakışımızı yeniden düzenleyebilmemiz için bir teklif sunar: *Duyulan aidiyetin (gayretin) sağladığı güvenin (tevekkülün) başlangıç noktası kendini bilmektir.*

3 Hayati Hökelekli, "Kıskançlık", DİA.

4 Lisânü'l-Arab, "ğyr" md.; Ragıp el-İsfahani, s. 347.

“Barbar” Filistinliler ve Uygur Batı

Ahmad IBSAIS
20.08.2024, Al Jazeera
Çeviren: İsmail CEYLAN

Yaklaşık bir ay önce ABD'nin eski başkanlarından Donald Trump, şu anki ABD başkanı Joe Biden'ı İsrail'in Gazze saldırısında ve “bir an önce bu işin bitirilmesinde” ağır kaldığı için eleştirdi.

Ayrıca Biden'a, İsrail'e yeterince yardım etmediği için “Lanet bir Filistinli gibi davranıyorsun.” dedi. Bu konuşmanın üzerinden bir ay geçti. Trump, “Lanet Filistinli” sözü için özür dilemedi. Biden oralı olmadı. Hiç kimse tepki göstermedi. Trump'ın ırkçılığını her zaman eleştirmeye hazır olan ülkenin liberal yorumcuları da pek umursamadı. Birkaç gün hatta birkaç saat içinde olay tamamen unutuldu.

Bu gelişmeler, Gazze'deki Filistinlilerin aylarca ayırım gözetmeksizin bombalanması, vurulması, hapsedilmesi ve aç bırakılmasının ardından oldu. Gazze'nin hastanelerinin ve üniversitelerinin tamamen yok edilmesinden sonra... Altı yaşındaki Hind Rajab'ın içinde bulunduğu arabaya, doğrudan ateşlenen 355 kurşunla alçakça öldürülmesinden sonra...

Ve Trump, ulusal televizyonda Filistinli

**Batı medyasının Filistinli-
leri şiddet yanlısı “barbar-
lar” olarak lanse etmesi,
İsrail bombaları ve kur-
şunları kadar ölümcül.**

kavramını bir hakaret olarak kullandığından beri, Filistinlilerin öldürülmesi, sakat bırakılması ve tekrar tekrar yerinden edilmesi sadece Gazze'de değil, tüm Filistin'de devam etti. Negev Çölü'ndeki kötü şöhretli Sde

Teiman gibi İsrail hapishanelerinde ve gözaltı kamplarında tutulan Filistinliler işkence gördü, aç bırakıldı, tecavüze uğradı ve ölüme terk edildi. Gazze'deki İsrail katliamının resmi ölü sayısı 40.000'i geçti ve binlercesi hâlâ molozların altında gömülü. Tüm bunlara rağmen ABD hükûmeti, soykırımcı İsrail devletine toplam 20 milyar dolarlık silah satışını onayladı.

Halkıma karşı, dünyanın gözü önünde, bizi topraklarımızdan ve onurumuzdan mahrum etmek için acımasız, sistematik bir savaş yürütülüyor. Yine de öyle görünüyor ki küresel toplum acılarımıza, ıstırabımıza ve onlarca yıldır maruz kaldığımız adaletsizliğe karşı duyarsızlaştı. Özellikle Batı'dakiler, İsrail'in hükûmetlerinin yardımıyla bize yaptıklarına karşı kayıtsız görünüyor. Bu yüzden İsrail bu soykırımı, 10 uzun ay boyunca cezasız bir şekilde sürdürebildi ve bu yüzden dünyanın en

güçlü iki adamı, ulusal televizyonda "Filistinli" kelimesini bir hakaret olarak kullandığında hiç kimse oralı olmadı.

Bu nasıl oldu? Buraya nasıl geldik? 7 Ekim'den beri, sosyal medyaya erişimi olan herkes, İsrail bombaları ve kurşunlarıyla öldürülen Filistinli çocukların parçalanmış cesetlerini şüphesiz görmüştür. Açlığı, çaresizliği ve bitmeyen yıkımı gördüler. Peki, bu katliama nasıl hâlâ göz yumabiliyorlar? Tüm bir halkı yok etme girişimini açıkça finanse eden ve kolaylaştıran politikacıları hâlâ nasıl destekleyebiliyorlar?

Elbette cevap "barbarlaştırma"dır. Batı'daki birçok kişi, özellikle de iktidar pozisyonlarındaki birçok kişi, Filistinlilerin hayatının değerli olduğuna inanmıyor; bizi insan olarak görmüyorlar. Filistinlilerin insan yapımı bir kafeste, doğası gereği şiddet yanlısı hayvanlar olduğunu düşünüyorlar. Böylece katlimiz de haklı görülebilir bir düzeyde algılanıyor.

Açıkçası bu "barbarlaştırma" 7 Ekim'de

başlamadı, ancak son 10 ayda aşırı hızlandı. Filistinlilerin sesleri neredeyse tamamen siyaset ve medyadan silindi. Biz Filistinliler sadece kamusal alanda kendi adımıza konuşmaktan men edilmekle kalmadık, aynı zamanda sadece katliama karşı direndiğimiz için bir kez daha şiddet yanlısı teröristler, canavarlar ve vahşiler olarak damgalandık.

Bu bağlamda, Gazze'den durmaksızın gelen ölüm ve acı görüntüleri, dışarıdan bakan gözlemcileri Filistinlilerin acılarına karşı daha da duyarsızlaştırdı. Bu görüntüleri gören bazıları, Filistinlilerin acısının önemli olmadığına çünkü hepimizin zaten kontrol edilemeyen veya akılla ikna edilemeyen "şiddet yanlısı teröristler" olduğumuza olan inançlarını ikiye katladı. Diğerleri, duygusal bir savunma mekanizması olarak acılarımıza duyarsızlaştı. Telefonlarımızdan canlı yayınlanan bir soykırımla, söndürülen her hayat, sonu gelmeyen bir savaşta sadece bir çentik, bir istatistik hâline geldi.

Filistinlileri gerçekten önemseyenler de dâhil olmak üzere herkesi etkileyen bu vahşet yorgunluğu, şu anda Gazze'de bu soykırımla karşı karşıya olan insanlar üzerinde de yürek parçalayıcı bir etki yarattı.

Duyulmak, dünyaya insanlıklarını tanıtmak ve acılarını kabul ettirmek için çaresizce çabalayan Filistinliler, kederlerini metalastırmak zorunda kaldılar. Babalar, katledilen çocuklarının bedenlerini kameralara tutup "Bunu görüyor musun?", "Bize ne yapıldığını anlıyor musun?" demeye başladılar. Filistin'de, özel yas, kamusal bir gösteriye dönüşüyor. Biden ve Trump gibi politikacıların yanı sıra, "barbarlaştırma" ve bunun sonucu olarak duyarsızlaştırmadan en çok sorumlu olan taraf Batı medyasıdır.

Filistinlilerin seslerini susturmanın, görmezden gelmenin ve zaman zaman tamamen yanlış temsil etmenin ötesinde, Batılı gazeteciler ve uzmanlar sürekli olarak Filistinlilerin tam anlamıyla insan olmadıklarını ve asla masum olmadıklarını ima eden bir dil kullanıyorlar. Filistin'den gelen haberlerin bu kötü niyetli editöriyasyonu, şüphesiz son 10 ayda arttı ancak onlarca yıldır durum bundan farksızdı.

Batılı raporlarda İsrail'in, Filistinlilere yönelik şiddeti her zaman "terörist" olarak damgalanan direniş gruplarına karşı bir savaş olarak çerçeveseleniyor ve Filistinli sivillerin çektiği acılardan veya bu grupların oluşumuna yol açan koşullardan hiç bahsedilmiyor.

Bu haber raporlarında, İsraili çocuklar "terör saldırılarında öldürülüyor" ve haklı olarak hayatları, ilgi alanları, hayalleri ve kaybolan potansiyelleri hakkında uzun makaleler yayınlanıyor. Her zaman bir isimleri var. Ancak Filistinli çocuklar neredeyse hiç "öldürülüyor" sadece "ölüyorlar". İsimleri nadiren anılıyor ve paramparça olan hayalleri görmezden geliniyor. Genellikle bir istatistiğe ve bir dipnota indirgeniyorlar. Daha da rahatsız edici olanı, Filistinli çocukların ölümlerinin sorumlusunun Filistinliler olduğu ima ediliyor. Raporlar "insan kalkanları", "güvenliğe yönelik tehditler",

"daha önceki saldırılar ve kavgalar"dan bahsediyor. Hatta onları öldüren mermiyi kimin ateşlediğinden veya bombayı kimin attığından -İsrail'den- bile nadiren bahsediyorlar.

Bu "barbarlaştırma", İsrail'in soykırımını cezasız bir şekilde sürdürmesine olanak tanıyor. Batı medyasının Filistinlileri doğası gereği şiddet yanlısı "az gelişmiş insanlar" olarak göstermesi, İsrail'in onları kendi ölümlerinden sorumlu tutmasına yardımcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda işgaline ve soykırıma karşı silahlı direnişi "terörizm" olarak tanımlıyor.

Eğer insanlar, Filistinlilerin özgürlük, onur ve kendi kaderini tayin etme haklarına sahip normal bir insan olarak algılsa, İsrail Filistinlilere onlarca yıldır uyguladığı mülksüzleştirme, baskı ve tacizi meşrulaştırmaya kimseyi ikna edemez.

Filistinlilerin "barbarlaştırılması" yalnızca Filistinlilere değil, küresel toplumun tümüne zarar verir. Herhangi bir toplum, başka bir ulusun yok edilmesine duyarsızlaşır ve üyelerini "barbar" olarak görmeye başlarsa, bu durum her zaman daha fazla şiddete ve insan hakları ihlallerine yol açar.

Bu yüzden Filistinlilerin "barbarlaştırılmasına" aktif olarak direnmeliyiz.

Bu şiddet ve ilgisizlik döngüsünü kırmak için, manşetlerin ardındaki insan hikâyeleriyle aktif olarak ilgilenmeliyiz. Kardeşinin kalıntılarını plastik bir torbaya koymak zorunda kalan çocuğu, ikizlerinin doğumunu kaydettirmek için geri döndüğünde onları bombalanmış hâlde bulan babayı veya çocuklarının diri diri yanmasını izlemek zorunda kalan anneyi görmezden gelmemeli veya onlardan saklanmamalıyız. Bunlar, bizi şok etmek için uydurulmuş bir hikâyedeki isimsiz karakterler değil. Onlar gerçek insanlar.

Eğer biz Filistinliler hiçbir şey yapmazsak öldürülürüz, evlerimiz yıkılır veya alınır ve dünya başka tarafa bakar. Eğer direnirsek yine öldürülürüz, evlerimiz yıkılır ve "barbar terörist" damgası yeriz. Dünya, itiraz etmeden kendimizi cinayet için sunmamızı mı bekliyor?

Mescid-i Aksa - Üç Mescit - Kâbe II

Nazife ACISU

4. Mescid-i Aksa, Ömer Bin Hattap emanetidir. Dört bin sahabe ile birlikte gelmiştir. Allah u Ekber Dağı'ndan girilmiştir. 638 yılında, Ebu Ubeyde komutanlığında Kudüs'ü, patrikten teslim almıştır. Bir ahitname hazırlamıştır.

Hz. Ömer'in, Kudüs'te bir kiliseyi ziyareti sırasında namaz vakti gelir. Namaz için yer gösterilir. Namazı, kilisenin içinde değil, dışında kılar. Der ki "Kilisede namaz kılırsam ileride Müslümanlar, Ömer namaz kıldı, diyerek burada namaz kılarlar, bu da doğru değildir."

Ezan: Hz. Bilal, Hz. Peygamber'in vefatından sonra ezanı, ilk kez Mescid-i Aksa'da okumuştur. Kâbe'de ilk defa ezan okuyan, Hz. Bilal'dir. Daha sonra Medine'de, Mescid-i Nebevi'de Kur'an okuyan Hz. Bilal, Mescid-i Aksa'da Kur'an okuyan yine Hz. Bilal'dir.

Mescid-i Aksa, kültür ve eğitim merkezi olmuş; üzerinde okullar, camiler, hastaneler kurulan bilim merkezi hâline gelmiştir. Ne zaman haçlı Batı, bu topraklarda yönetimi ele almıştır; yıkım, kan, kendilerinden olmayanı yok etmek -ki şimdiki Gazze savaşında bu, açıkça görülmektedir- gibi şeyler yapmıştır.

Ahitname: Ayrıca Hz. Ömer tarafından hazırlanan beyannamede, gayrimüslimlerin haklarına saygı duyarak can ve mallarının güveni ve korunması için önlemler almıştır. İnançlarını yaşama noktasında serbest bırakılmışlardır. Hz. Ömer, Beytü'l-Makdis'te farklı din mensuplarıyla medeni bir ilişim ve sosyal adalet sağlamıştır.

Haçlı seferleri dışında art arda gelen İslami dönemlerde, her inançtan insanlar; güven, huzur, istikrar ve refah içinde burada bulunmuşlardır. Müslüman halife ve yöneticiler tarafından özel ilgi görmüşlerdir. Mescid-i Aksa, kültür ve eğitim merkezi olmuş; üzerinde okullar, camiler, hastaneler kurulan bilim merkezi hâline gelmiştir. Ne zaman haçlı Batı, bu topraklarda yönetimi ele almıştır; yıkım, kan, kendilerinden olmayanı yok etmek -ki şimdiki Gazze savaşında bu, açıkça görülmektedir- gibi şeyler yapmıştır.

Ebu Ubeyde (ra), Kudüs'ü fetheden komutandır ve Hz. Ömer (ra), Kudüs'ün anahtarlarını almak için oraya gittiğinde onun çadırına girmiş, gördüğü manzara karşısında gözyaşlarını tutamayarak: "Ey kardeşim! Dünya seni hiç değiştiremedi ve değ

ıştirmeyecek. Sen dünyanın değiştiremediği adamsın." demiştir. Çünkü üç kıtaya yayılmış İslam ordularının genel komutanının çadırında sadece keçeden döşek vardır. Nebi-yi ekrem (sav): "Her peygamberin veya her ümmetin emini vardır. Bu ümmetin emini de Ebu Ubeyde'dir" buyurmuşlardır.

Değişen gündemlerle ruh hâlimiz sürekli değişiyor. Ama insanları ve dünyayı değiştirmek için Ebu Ubeyde (ra) gibi "dünyanın değiştiremediği biri" olmak gerekiyor.

Bundan bahsetmeden geçmeyelim: İşgalci İsrail'in, vatandaşlarını esir alan mücahitlerin davranışları karşısında tüm dünya hayran kalmıştır. Yıllarca kendilerine anlatılanların yalan yanlış şeyler olduğunu, Müslümanların ne kadar kaliteli insanlar olduğunu görmüştür. Bütün dünyayı hayretler içinde bırakmışlardır. Çünkü kendilerine anlatılan İslam'la bu gördükleri **İslam bambaşkadır.**

5. Selahattin Eyyubi'nin de emanetidir.

Bir zamanlar Bağdat'ta ünlü bir marangoz varmış. Ömrünün son zamanlarında çok güzel bir minber oymuş. Ama çok güzel, sedef kakmalı, ceviz ağacından... Her gören onun güzelliğiyle büyüleniyormuş. Bu güzel minberin namı almış, yürümüş. Bağdat'a her gelen, bu minberi alıp falanca camiye koymak istiyormuş. Fakat marangozun cevabı, hep "Hayır." oluyormuş: "*Bu minber, Mescid-i Aksa'da duracak,*" Ahali şaşırıyormuş tabii, "İyi de Kudüs, *Haçlı işgali altında.*" diyenlere, "*Benim işim minber yontmak. Bir babayiğit de çıksın, Kudüs'ü alsın. Bu minberi yerine oturtsun.*" cevabını verirmiş.

Herkes bu hikâyeyi, minberin güzelliğini bire beş katarak birbirlerine anlatır olmuş. Daha sonra 7-8 yaşlarında bir çocuktan dinlerler bu hikâyeyi. Ama o çocuk, minberin güzelliğinden çok müessirin vasiyetine kulak verir. Aradan 40 yıl geçer ve o minberi, durması gereken yere, Mescid-i Aksa'ya yerleştirir. Diller, onu "*Selahattin Eyyubi*" diye andı. Bu işler böyledir. Biz, o marangoz misali minberler yontarız. Bizim bu emanetlerimizi yerine koyacak er kişiler elbette çıkacaktır. Önce *kendinde değişim kararı* var.

Hayal, Karar, Dua, İbadet

Haçlıların yorumlarında Selahattin Eyyubi hakkında, "Şüphesiz ki Selahattin Eyyubi'nin Allah'la gizli sırları vardır çünkü o, bize karşı askerlerinin çokluğu ile değil, dualarının çokluğu ve kıldığı gece namazlarıyla galip gelmektedir." Öncelikle birçok Müslüman topluluğun bir araya gelmesini sağlamıştır. Titiz ve disiplinli bir çalışma sonrasında, üç ay kadar kısa bir zamanda Kudüs'ü fethetmiştir. Hâlâ örnek İslam komutanı olarak anılmaktadır.

"Cuma namazı gibi, sabah namazında mes-cit dolmadıkça Kudüs'ü fethetmeyeceğim" demiştir. Mescit dolduğunda yola çıkıyor ve Kudüs'ü fethediyor.

6. Osmanlı

Hz. Ömer'i örnek alan ecdadımız, bu topraklarda hem medeniyet hem de huzur dolu bir ortamın oluşmasına katkıda bulunmuşlardır.

Filistin, bizim için Kanuni Sultan Süleyman'ın El-Halil Kapısı'na "La İlahe İllallah İbrahim Halilullah" yazdırıp diğer din mensuplarına da adaletle davranması demektir. Hâlâ Şam kapısı üzerindedir bu yazı. Her türlü infak faaliyetlerini cömertçe yapmışlardır. Bize kötü gösterilen Hürrem Sultan, kilolarca altını Kudüs'teki yetimhanelere infak etmiştir.

Fetih: Peygamber Haberi

Şeddat Bin Evs'in (ra) anlattığına göre kendisi, Resulullah'ın (as) yanındaydı ve Nebi (sav) can çekişmekteydi. Efendimiz (as): "Ey Şeddat! Neyin var?" diye sordu. Şeddat (ra): "Bana dünya dar geldi!" dedi. Efendimiz (as): "Hayır, dünya sana dar gelmeyecek, aksine Suriye bölgesi ve Beytü'l-Makdis fethedilecek de inşallah sen ve çocukların oradakilere önderler olacaksınız." buyurmuştur (El-Mu'cemu'l-Kebir, 5. 289). Şeddat Bin Evs'in kabri, şimdi Kudüs'te ziyaret ediliyor.

Rasulullah (as), hasta yatağında bile ümete ümit aşılacaktır. Şam'ın fethedileceğini, Beytü'l-Makdis'in fethedileceğini hatta orada imamlık yapılacağını bildirmiştir. Bu dava, bizleri ve tüm müminleri ilgilendirir.

İslam Toprakları Üzerine Planları

İngiltere, hazırladıkları planları tüm İslam coğrafyasında uygulamaya koymuştur. Bu plana Türkiye de dâhildir: Arap coğrafyasını bölmek, parçalamak, birbirinden ayırmak; İngiltere, Fransa, ABD gibi ülkelerin güdümünde olacak yapay devletçikler kurmak...

Birçok devlet başkanının ABD'nin sözünden çıkmayarak Müslümanlara en büyük kötülüğü yaptıklarını görüyoruz. Mahmut Abbas, 7 Ekim'den 65 gün sonra açıklamalarda bulunmuştur: Arap coğrafyasında her türlü fikrî, dinî ve tarihî birliğe götürecektir unsurlara karşı savaş açmak; Filistin'de tampon bir İsrail devleti kurmak...

Suriye, Irak, Türkiye, Filistin gibi yerler Osmanlı şehirleriydi. Osmanlıyı parçalayarak kendilerine tabi devletler oluşturup bu ülkeleri birbirlerine düşman ettiler. Bir araya gelmememiz için fikir ayrılıkları oluşturdular. "Sen Türk'sün, sen Arap'sın..." diyerek ümmeti bölmeye çalıştılar. Özellikle Suriye sınırında görüyoruz. Sınırlar çizildiğinde aynı aileden akrabalar, sınırın diğer tarafında kalmışlardır. Bayrağı kutsallaştırdılar.

Savaş

Suyun, suya benzemesi gibi, mazi ve gelecek de birbirine benzer, der İbni Haldun. Bundan dolayı tarih, sadece geçmişten haberdar olmak için değil; bugünü ihya, yarını inşa etmek için okunur.

Filistin -Gazze- halkı, 1948'den bu zamana kadar büyük bir imtihanın içindeler. 1948'den bu yana canlarıyla, kanlarıyla, mallarıyla bir mücadele veriyorlar. Siyonizm'in planları arasında, dünya Müslümanlarını yok etmek, dünyada istedikleri hükümranlılığı kurmak olduğunun farkındalar.

Filistin halkı, kendilerinin "öncü bir kuvvet" olduklarını ve bu öncü kuvvet yıkılırsa Siyonist İsrail'in hedeflerinin, arzımevut dedikleri toprakların tamamının işgalinin gerçekleşeceğini biliyorlar. (Devam edecek...)

Bilmek Yeter mi?

Emrah DOĞRU

Yazımın başlığını "Bilmek Yeter mi?" diye belirledim ki biraz dikkat çeksin ve insanların bildikleriyle amel etmelerine vesile olsun.

Yaşadığımız dönemde herkes, her şeyi biliyor ne yazık ki kimse uygulamaya geçmiyor! Şöyle ki herkes, Allah'ı biliyor; çok güçlü olduğunu, her şeye sahip olduğunu, onun hiç kimseye muhtaç olmadığını, her şeyi onun yarattığını, hiçbir şeye ve hiç kimseye muhtaç olmadığını tüm Müslümanlar biliyor. Konuştuklarında mangalda kül bırakmayanlar, uygulama noktasında ne yazık ki sınıfta kalmaktadırlar. Allah, her şeyin sahibi diyorlar, emir ve yasaklarına gelince yan çiziyorlar. Bizler, sahip olduğumuz eşyaları, araç gereçleri istediğimiz gibi kullanıyoruz, onları sahipleniyoruz. Allah da bizi yoktan var eden değil mi? Neden umursamaz hareketler sergiliyoruz, hiç düşündük mü? Allah'a,

Yaşadığımız dönemde herkes, her şeyi biliyor ne yazık ki kimse uygulamaya geçmiyor! Şöyle ki herkes, Allah'ı biliyor; çok güçlü olduğunu, her şeye sahip olduğunu, onun hiç kimseye muhtaç olmadığını, her şeyi onun yarattığını, hiçbir şeye ve hiç kimseye muhtaç olmadığını tüm Müslümanlar biliyor.

işimize gelen yerde ihtiyaç duyup işimiz bitince de onu unutup tekrar eski yaşantıya devam mı etmemiz gerekiyor? Allah'ın bizim her işimize karışması gerekmez mi? Bizim yaratıcımız, bizi yoktan var eden Allah'ın emir ve yasaklarına tam anlamıyla teslim olup ona itaat etmek gerekmez mi? Elbette gerekir, değil mi? Bakın rabbimiz ayetinde ne diyor: **"Ben, cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. Ben onlardan rızık istemiyorum. Beni doyurmalarını da istemiyorum."** (Zariyat 56-57).

Ayet, açık ve net; öyle değil mi? Bizler, sadece ve sadece rabbimize kulluk etmek için yaratıldık. Kula, puta kul olmak için değil. Gerçek hak sahibi Allah'tır, bunun aksini konuşmak ise ahmaklıktır. Diğer ayetinde de "Sizden rızık istemiyorum." diyor rabbimiz, "Ben sizi doyuruyorum, sizin beni doyurmanıza ihtiyacım yok."

diyor. Ama insanların bir kulağından giriyor, diğer kulağından çıkıp gidiyor. Allah ne emretmişse tam tersini yapıyor, dönemin Müslümanları.

Ortama Göre Değişenler

Ortama göre değişenler, günümüzde oldukça çok. Ticaret ahlakından bahsedenler bir dinlenilse "Bu adam, dört dörtlük adam." denir. Öyle ki "Söz verdiğin zaman tutacaksın, yalan konuşmayacaksın, düzgün malzemeyle iş yapacaksın, kimsenin hakkını gasp etmeyeceksin." derler. Ama o konuşma ortamından ayrılınca nefsiyle baş başa kalınca tam tersi davranışlar sergilemektedirler. Böyle konuşan insanlar, maalesef her şeyi bilen kişiler; bu insanlar, kendi başlarına kaldıklarında bilmez hareketler sergileyip anlattıkları umurunda olmadan, konuştuklarıyla amel etmeden yaşamlarına devam ederler. Şimdi soruyorum, sadece bilmek yeter mi?

Peygamber efendimiz (sav) şöyle buyurmaktadır: "Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, kabul edilmeyen duadan, korkmayan kalpten ve doymayan nefisten sana sığınırım." (Tirmizi).

Hadis-i şerifte geçen "faydasız ilim"den, bilinip amel edilmeyen, sahibinin durum ve davranışlarını düzeltmeyen, sahibinin huyunu temizlemeyen, bilinmesine ihtiyaç duyulmayan ilimler vb. anlaşılır.

Allah'ın Yasaklarını Bildiği Hâlde Çiğneyenler

Haramlar da belli helaller de; bunları, hiç kimsenin değiştirmeye gücü yetmez. Çok üzücü bir durum içindeyiz ki Allah'ın yasakları, hiç kimsenin umurunda değil. Haramları bildiği hâlde hiç çekinmeden işleyen insanları görmek, gerçekten çok üzücü. Faizden çekinmeyen Müslümanlar, kredi çekmeyi normal bir durum hâline getirdiler. Toplumun birçoğunda bankada çalışmak, bankacılık okumak hiç yadırganmıyor artık. "Ben Müslümanım." diyenler de maalesef bunları yapıyor ve yaptıklarının haram olduğunun farkındalar.

harama kesinlikle bakmazlar, bakmamalıdır. Resulullah efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: "Ey Ali! (Bakılması haram olan bir şeye karşı) bakışlarını peş peşe yapma. Birincisi elinde değilse de ikincisi elindedir."¹ Sadece bakmak değil, baktıracak şekilde açılıp saçılmak da büyük günahdır ki yine Peygamber efendimiz şöyle buyurmuştur: "Allah (cc) harama (bilerek, isteyerek, zevk alarak) bakana da kendisine baktıranı (hayâsızlara) da lanet etsin."²

Hadisin ifadesine göre tesettüre riayet etmemek, büyük günahlardandır. Farz oluşunu inkâr ise küfürdür. Müslümanlığının bilincinde olan insanların; oturuşları, kalkışları, yürüyüşleri, konuşmaları, söylemleri ve bakışları bir ölçü içerisinde. Her an izlendiklerini ve ilahi gözetleme altında olduklarını bildikleri için, günahlardan hep sakınırlar. Onların bu davranışlarına karşılık toplumda eğer bir düzelme olmuyor, çıplaklık kültürü ve hayat tarzı, göz zinası başta olmak üzere zinanın çeşitleri çoğalıyorsa bunun sebeplerinden biri de Allah'ın hükümlerinin yeryüzünde hâkim olmamasıdır. Her şeyi bildiklerini söyleyenlere, Allah'ın hükümleri hatırlatılınca "Doğru söylüyorsun ama..." diyorlar ve "ama"ları hiç bitmiyor. Allah'ın hükümlerini çiğnemeye devam ediyorlar. Bunları yapanların birçoğu, yaşantılarının İslam'a ters olduğunu bilmektedirler. Üzücü olan ise dini, hayatlarına geçirme noktasında bir çaba içine girmemelelidir. Yine söylüyorum, yaşanmayan bilginin, mahşerde hiçbir faydası olmayacaktır. O amel edilmeyen bilgiler, mahşerde ateş olarak dönüş yapacaktır.

Müslümanların Çöküşü

Allah'ın emirlerini uygulamayan Müslüman, kaybolmaya mahkûmdur, öyle de olmaktadır. Örnek verecek olursak bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Haramların yaygınlaşması,

1 Beyhaki, Sünen-i Kübra, Nikâh, 71, H. No: 13515, VII/144-145

2 Beyhaki, age, Nikâh, 84, H. No: 13566, VII/159

- Allah'ın hükümlerini bir kenara bırakıp beşeri sistemlere mahkûm olmak,
- Zinanın, fuhşiyatın yaygınlaşması,
- Çıplaklık, tesettüre riayet etmemek,
- İlim ehlinin söylediklerinin toplumda karşılık görmemesi,
- Dedikodu, gıybet ve tecessüsün artması,
- Namaz kılmayanların çoğalması,
- Kur'an-ı Kerim'i bilmemek, okumamak, araştırma yapmamak, öğretilerini yaşam tarzı olarak görmemek,
- Aile bağlarının kalmaması, bunların hepsi birer çöküştür.

Toplumun çöküşünün, Daha sayamadığım çok delili vardır. Bunları yapanların çoğunluğu, bu yapılanların yanlış olduğunu bilmektedir. Yaşantıda amel olmadığında yapılanların da hiçbir değeri olmayacaktır. Dünyada çöküşe geçen toplum, ahirette farkına varacaktır, yaptığı yanlışların ama iş isten geçmiş olacaktır.

Bildiğiyle Amel Etmeyenler

Rabbimiz, ayetinde şöyle buyurmaktadır: **"Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan merkebin durumu gibidir. Allah'ın ayetlerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola iletmez."** (Cuma 5).

Bilmek, uygulamaktır, hayata yön vermektir. Ne kadar çok bilersen bil, amel etmediğin, hayatına geçirmediğin bilgi, merkebin sırtındaki bilgi gibidir. Onun için önce bu bilgilerle amel edeceğiz.

Efendimiz buyurdular ki *"Kim bildiği ile amel ederse Allah teala; o kimseye, bilmediklerini varis kılar yani öğretir."*³

Rabbim, bildiklerimizle amel edip bilmediklerimizi öğrenmemizi nasip etsin, ayaklarımızı dini üzere sabit kılsın ve kaydırmassın. Amin.

3 İbni Kesir: 12. C., 6322. S ... İ

Şehit Kim, Şahit Kim?

Rüveyde Bera PALA

Şehadet, İslam'ın bir gereği; ona müntesip olanlar için vazife, fırsat, gaye ve sorumluluktur. Hududu çizilmemiş olan davalar, yalnızca İslam'dadır ve en ağır savaşlara katlanmak mecburiyeti, bu davaların peşi sıra yerini alır. Mevsimlik cihatlar değil, diken üstünde yaşayan insanları aciz bırakacak adımları takip edip engel olmak, yola koyulmanın en şerefli yolunu bulmak içindir her biri.

İslam'a atılan her taş, bu cihada tüm benliğini kaptıran bedenlere isabet ediyor. Bu din, çaresizliği tattığı vakitlerde, bu kutlu bedenler çare olarak çıkıyor meydana. Mücahitlerin ördüğü etten duvara ilk kayayı yerleştiriyorlar. Arkasına sığındıkları din öyle yüce ki adımlarının kararlı ve korkusuz olmasını sağlıyor her daim. Sözün özü hayat, onlar için din; din, onlar için hayat.

Onların gözünde dünya, bir şey ifade etmiyor. Herhangi bir albenisi, ulaşılmaz güzellikleri yok. Kâfiri yerle bir etmekten başka dertlerle

Onların gözünde dünya, bir şey ifade etmiyor. Herhangi bir albenisi, ulaşılmaz güzellikleri yok. Kâfiri yerle bir etmekten başka dertlerle yaşamıyorlar. Gözleri daima keskin bakıyor. Yürekları öyle sert ve dayanıklı ki ölüm bile yıkmıyor onları, ta ki o nimet kendilerine lütfedilene kadar. Hakikatin farkına en erken onlar varıyor.

yaşamıyorlar. Gözleri daima keskin bakıyor. Yürekları öyle sert ve dayanıklı ki ölüm bile yıkmıyor onları, ta ki o nimet kendilerine lütfedilene kadar. Hakikatin farkına en erken onlar varıyor. Herkesden çok, onlar koşuyor. En güçlü arzular, onlarda. Cennete önden varacak olanlar, yine onlar, biiznillah. İslam, onların omuzlarında yükseliyor. Kalpleri öyle bağlı ki inançlarına, yıkıp geçiyorlar despot devirleri. Teslimiyet ve tevekkül, onlarda cisimleşmiş; yürekleri sayesinde yaşamaya devam ediyor bu kavramlar. Onların her nefesi zikir, sabır, iman... Mertebeleri, yeri sağlam tutan dağ-

lardan da öte.

Kişiliğe kurşun sıkmak kadar nefsi tatmin eden ve acınası bir rahatlama yaşatan bir şey yok. Medya dışında başka bir sığınağı ve bilgi dayanağı bulunmayan, yaşam sınırları birkaç santimlik aletleri olan ve lakayt cümleleriyle oksijen israfı oluşturan insanlar, gün geçtikçe hızla üremekte. Mücadelenin ne demek oldu-

لا اله الا الله محمد رسول الله

ğundan, gayrimüslimlerin dahi galeyana geldiği bu zamanın çgıllıklarının sebebinden, amaçlardan, sonuçlardan, bebeklerden, kanın sudan daha fazla aktığı topraklardan habersiz yaşayan insanlardan bahsediyorum. Meselenin özünü kavrayamayan, umursamayan, vicdanlarını yitirmekten gocunmayanlardan bahsediyorum. Şimdi farkında olmadan çektikleri nefeslerin, zehir olarak iade edileceği o hak günde yakıt olacaklardan bahsediyorum. Paranın, eğlencenin ve menfaatin kokusuyla ayakta durabilenlerden, dünyada neler döndüğünü hissedemediği hâlde, canını inancı uğruna hiç sayanlara kin kusanlardan bahsediyorum. En önemlisi de koltuklarındaki rahat battığında uydurma laflara coşkuyla inanıp bunları itina ile her yerde duyurmaya çalışanlardan, ezikliğin en muazzam hâlini tadanlardan bahsediyorum.

Dünya dalga dalga yükselirken olayların

apaçık ortada olan muhtevasına aldırmadan bildiklerini okuyanlar, şahadetin ne demek olduğunu bilmeye bile layık değiller. Çağın yüce şahsiyetlerinin isimleri bile onların ağızlarında eğreti duruyor. Zaten "Şehit mi yoksa ona inanan insanlığı aldatan biri mi?" safatasını da çürük bir beyinden başkası ortaya atamazdı. Arkasından hızla ilerleyip atılan yemleri yiyenler de cabası tabii.

Filistin, Gazze, Kudüs ve İslam'ın tüm kutsalalarını, dininin sağlam halkasına bağlayıp devrin en büyük cihadını yapanlar ve inançlarından taviz vermeden dünyadan hicret edenler, şehittir. Maddi ve manevi olarak kendini o diyarlarda görenler ise buna şahittir. Gerisi? Gerisi ise cahiliyenin artıklarıdır.

Sözlerin sonu, adaletin ve şehitlerin rabbine aittir: "**Onlar, şahitliklerini dosdoğru yapan kimselerdir.**" (Mearic, 33).

Kulluk Kavramı Bağlamında İbadetin Mahiyeti

Zeynep KOÇ

Her inanişta belli başlı geleneksel ve esas kabul edilen unsurlar bulunur. Bunlardan bazıları dinî törenlerde, belli zaman dilimlerinde yapılırken bazıları da günlük yapılıdır. İslamiyet'te ise nasıl ki hac, yılın belli bir döneminde yapılıyorsa namaz da günlük yapılan bir ibadettir. Bundan dolayı ibadet denince zihnimizde belli biçimlerdeki ritüeller canlanır. Fakat ibadetin mahiyetini kavrayabilmek adına bu kavramı daha detaylı bir şekilde incelemek gerekir.

İbadet kavramı, sözlükte; "boyun eğme, alçakgönüllülük, itaat, kulluk, tapma, tapınma" anlamlarına gelirken dinî bir terim olarak "insanın Allah'a saygı, sevgi ve itaatini göstermek, onun hoşnutluğunu kazanmak niyetiyle ortaya koyduğu belirli tutum ve gerçekleştirdiği davranışlar" anlamında kullanılır. Fakat bu kavrama daha özel bir sınır çizildiğinde belli ve düzenli

İbadet üzere yaşamak ve ibadet etmenin özü esasında böyledir. İnsanı eşref-i mahlukat yapan, varlık mertebesini yükselten ve onun kemale ulaşmasını sağlayan imkân, burada açığa çıkar. Kulun özünü gürleştiren imkân, ibadettedir. İbadet ettikçe perdeler kalkar.

davranış biçimleri için kullanıldığı söylenebilir.¹ Örneğin günde beş vakit kılınan namaz, okunan Kur'an, çekilen zikir ve edilen dua... Hangi biçimde olursa olsun, Allah ile irtibat kurulan her yolda yaratıcısına seslenen bir kul konumundadır mümin. Dolayısıyla da ibadet kavramını anlamlandırabilmek için kulluk kavramına yönelmek, meseleye yeni imkân pencereleri açacaktır.

Arapçada ibadet kavramı, "abd" kökünden gelir, bu sebeple "kulluk ve itaat" manasını taşır. Muhammed Hamidullah, "abd" kavramına dair soruşturmasında tanımına "kul" ile birlikte "hür veya köle olan insan" ifadesini de ekler. Nitekim ibadette, itaat manası da saklıdır. Eğer kulun itaat ve kulluğu Allah içinse o kişi özgür, başka bir kul içinse köledir.² Ragıb el-İsfahani de Kur'an'da bu iki farklı pencerenin mevcut

1 Mustafa Sinanoğlu, "İbadet", DİA maddesi.

2 Muhammed Hamidullah, "Abd", DİA maddesi.

olduğunu dile getirir: Allah'a kulluğu açısından "abd" ve dünya ile dünya servetine kul olan "abd".³ Bizim kastettiğimiz ve en faziletli olan kulluğun, Allah'a olan kulluk olduğu aşikârdır. Lakin söz konusu itaat ve kulluk olduğunda bu tür bir özgürlüğün, nasıl bir özgürlük olduğu sorusu akla gelir. İtaat; başkasının tahakkümü altında olmak, adanmışlık, tapınma gibi çağrışımlara sahipken modern dünyanın insanlarının özgürlük anlayışıyla taban tabana zıt bir tasvir- dir bu. Böylece kulluğun özgürlükle olan ilişkisi, bir gerilim oluşturur, akli karıncalandırarak bu sorunun peşine düşmemiz için bizleri rahatsız eder.

Özgür olmanın ne olduğuyla ilgili varsayımlar, bizleri büyük bir boşluğa doğru çeker. Çünkü özgürlük ne serseriliktir ne de başıboşluk. Özgürlüğün bu şekilde zannedilmesinin temelinde, başına buyruk davranmak ve bağımlılıklarını fark edememek gibi bir özgürlük varsayımı yatar. Oysaki kişiyi özgür kılan, kelimenin tam anlamıyla özünü gürleştiren şeydir. *İsmet Özel*, buna kendi kitabında şu şekilde yer verir: "Özgürlük kelimesi bize 'öz'ün 'gür'lüğünden söz ediyor. İnsanlar söz konusu olduğunda, öz dediğimiz zaman, o insanın kendini, zatını anlarız. İnsanlardan gayn (perde) nesnelere için asıl, esas anlamına gelir 'öz'. Halis olana, cevhere öz deriz. (...) Bir şeyin gür olması demek, bollukla ve güçlü olarak çıkıp fıskırması demektir. Yani özgürlük insem (iç dikiş) olarak aslımızda, bizim halis cevherimizde, fitratımızda bulunan şeyin fıskırması, serpilip hayat bulmasıdır."⁴ Bu ifadeler elbette ki insanın, daha doğrusu yazımız boyunca bahsettiğimiz "hür kulun" özünün ne olduğunu hatırlamayı zorunlu kılar.

Özgür olmanın bir şeyden özgür olmak olarak anlaşıldığını söylemek yanlış olmaz. Peki, neyden özgür olup özümüzü gürleştireceğiz? Buna verilecek cevap, muhakkak saf olan özümüzü baskılayan ve kulluğumuzu temin eden unsurları eriten bir şey üzerine olmalıdır. Baskılanan

özümüz, fitratta yansıması görülen hakikattir. Hatta bu sebeple Kur'an ve sünnet, bize ne olduğumuzun bilgisini vermesi bakımından özgürlüğümüze engel değil, aksine özgürlüğümüzün mümkün olduğunu anlatan kaynaklardır.⁵ Dolayısıyla Allah ve resulüne ittiba, özümüzü gürleştirip bizi özgürleştirecek yegâne şeydir. Yaşamı bu ittiba çerçevesinde düzenlemek ve hayata bu gözle bakmak, müminin her anını bir ibadet kılacaktır.

İbadet üzere yaşamak ve ibadet etmenin özü esasında böyledir. İnsanı eşref-i mahlukat yapan, varlık mertebesini yükselten ve onun kemale ulaşmasını sağlayan imkân, burada açığa çıkar. Kulun özünü gürleştiren imkân, ibadettir. İbadet ettikçe perdeler kalkar. Tekâmül gerçekleşirken her bir perdenin kalkmasıyla kulun özünü gürleştiren bir rızık verilir. Kul özgürleştikçe özgürleşir ve son perdesinde hakiki saadet kendisine bahşedilir.

Son birkaç sözle toparlanacak olursa ibadetin kulluk, kulluğun da özgürlükle bağlantısının -bilhassa nebevi çemberde ehemmiyetinin- altını çizdik. Sonucunda vardığımız noktada, adım adım tekâmülü sağlayan nebevi bilginin ışık tuttuğu ibadetler olduğu kanısına vardık. Dünya nimetlerine değil, Allah'a kulluk etmenin faziletini ortaya koyduk. Böylece zamanın gölgesinde sıkışıp kalmış, gelip geçici eşyaya itaat etmek değil, an içinde kendini değerlendirecek farkındalığa sahip olmak (vukufi zamani) gerekecektir ki o eşyanın gelip geçici olduğu hatırlanabilsin. Zira ibadet yoluyla Allah'a itaat ederek hakiki saadete nail olmuş, hür bir kul olabilmektir mesele. Kulun hür olabilmesi ve kulluğunun da Allah'a olabilmesi için yapılacak ibadet, evvela dünyaya kulluktan sakınmaktır. Ne güzel söylemiş Yunus Emre:

İbadetler başıdır terk-i dünya

*Eğer müminsen ana inanasın*⁶

3 Ragıb el-İsfahani, el-Müfredat, "Abd" maddesi.

4 İsmet Özel, Taşları Yemek Yasak, İstanbul: Şule Yayınları, 1999, s. 20.

5 Özel, age, s. 21.

6 Abdülbâki Gölpinarlı, Yunus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019, s. 382.

Değişmez Tek Gerçek, Ölümdür

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

Her şey değişir; gece, gündüz, mevsimler, yüzü ve insan sürekli bir değişim süreci içerisinde. Ama ölüm, değişmeyen tek gerçek olarak her an kendini göstermektedir. Ölüm; gece, ihtiyara, kadına ve erkeğe bakmaz, ecel geldi mi onu ne bir saniye öne ne de geriye alma imkânı vardır. Ve bu, değişmez ilahi bir kanundur:

Her canlı mutlaka ölecektir. Zaten ölüm de doğmak gibi, yaşamak gibi normal bir olaydır. Ölüm, bir son da değildir; yeni ve sonsuz bir yaşamın başlangıcıdır. Dünya hayatı ise bu sonsuz hayata hazırlanmak amacıyla bir imtihan için yaratılmıştır.

Her canlı mutlaka ölecektir. Zaten ölüm de doğmak gibi, yaşamak gibi normal bir olaydır. Ölüm, bir son da değildir; yeni ve sonsuz bir yaşamın başlangıcıdır. Dünya hayatı ise bu sonsuz hayata hazırlanmak amacıyla bir imtihan için yaratılmıştır.

Kısa bir süre önce biri Ankara'da diğeri ise Kayseri'de olmak üzere iki kardeşimiz, ilahi kanna teslim olmuş ve ebedî istirahatgâhlarına gitmişlerdir. Önce Kayseri'de Mustafa Zeyrek kardeşim, sonra da Ankara'da Seyit Karıcı kardeşim vefat etmiştir.

Mustafa Zeyrek ile 1980'li yılların ortalarından beri tanışır ve görüşürdüm. Kayseri'de kitapçılık yaparken tanışmış ve ilişkilerimiz o günden bugün kadar da devam etmiştir. Zaten Kayseri'de, o dönemlerde Mustafa kardeşi tanımayan yoktu. Öyle zannediyorum ki üzerinde emeği olmayan hiçbir Müslüman genç de yoktur. Kayseri dışından gelenlerin de ilk ziyaret ettikleri ve gö-

rüştükleri isim yine Mustafa kardeşti. Sahabiye Medresesi içinde yan yana iki kitapçı vardı, bilinen ve tanınan. Biri, Mustafa kardeşin Medrese Kitabevi, diğeri ise Esat Ayata kardeşin Akabe Kitabevi'yd. Her ikisi de dışarıdan gelen Müslümanların ilk ziyaret ettikleri yerlerdi. İkisi de sadece kitabevlerini değil, yüreklerini de açarlardı ve ikramlarını eksik etmezlerdi.

Mustafa kardeş, daha sonra kitapçılığı bırakıp bazı arkadaşlarla birlikte mobilya sektörüne geçti. Ben, ısrarla kitapçılığı bırakmamasını söyledim ama kendisi öyle uygun görmüştü.

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

Mobilya sektöründe işler iyiye gitmedi ve iflasla karşı karşıya kalmışlardı. Ama giriştikleri mobilya sektörü hem manen hem de madden kendisini çok yormuş ve sıkıntıya girmesine neden olmuştu. Netice itibarıyla o da bir imtihandı.

Bir ara insanlardan uzaklaşarak köyüne çekilmişti. O zamanlar da bazen telefonla bazen de yüz yüze Esat kardeşin kitabevinde görüşürdük.

Mart ayında, Kayseri'ye bir vesileyle gittiğimde kalp ameliyatı olduğunu duydum, Kayseri'deki evinde ziyaret ettim, hâl hatır ettik, bazen de geçmişlere daldık. Durumu fena değildi. Bildik Mustafa Zeyrek'ti.

10 Ağustos 2024'te tekrar Kayseri'ye bir vesileyle gittiğimde telefon ettim, köyde olduğunu söyledi ve köye gelmemi istedi. Önce niyetim yoktu. Ama sonra Fatih, Esat, Remzi ve Satılmış'la beraber köye gittik, evinde oturduk, sohbet ettik, gece kalın diye ısrar etti ama kalmadık ve gece yarısına doğru ayrıldık.

Kısa bir süre sonra da Esat kardeş, vefat haberini verdi. Çok üzüldüm, gerçekten candan bir arkadaştı. Cenazesine katılamadım, kısa bir süre sonra da taziyesine gittim.

Rabbim rahmet eylesin, mekânını cennet

eylesin, geride kalanlara da hayırlı ömürler ve sabr-ı cemil versin. Âmin!

***

Ankara'da vefat eden rahmetli Seyit Karcı ile de 1970'li yılların ortalarından beri tanışırdık. Bir zamanlar yakın komşu idik. Ailece görüşürdük. Evlerimiz uzaklaşınca görüşmeler aksasa da zaman zaman yine görüşürdük. Kanser hastalığına yakalanmıştı. Zaman zaman telefon ettim, ziyaret amacıyla Satılmış kardeşle birlikte iki defa evine de gittik. Hastalık vücudunu yıpratmış, konuşmakta zorlanıyordu. Oysa Seyit kardeş, konuşkandı. Yardımseverdi, ev arayan, evini taşıyan her arkadaşına yardım ederdi. Güler yüzlü idi. Onun vefatını da bir sabah duyduğumda oğlu Sait'i aradım, cenazeyi Trabzon'a götürdüklerini söyledi. Niye dedim, kendisinin vasiyeti imiş. Demek baba toprağı, memleket hasreti oraya çekmişti.

Rabbim, Seyit kardeşe rahmet etsin, mekânını cennet eylesin, ailesine de hayırlı ömürler versin. Âmin!

Ölüm, değişmez tek gerçektir. Ondan geldik ve yine ona döneceğiz. Rabbim, hesabını kolay verenlerden etsin bizleri. Âmin!

Sanrı

Taşkın ÖNEL

Öyle hayran bakınca gözleri kamaşırdı
Aslı zindan dünyayı, baki cennet sanırdı

Akl-ı selim olanlar, hakikati tanırdı
Göz boyayan süslere, ahmaklar inanırdı

Kendi topraktan iken zirveyi arzulardı
En kibirli hâlini gafletle takınırdı

Üç kuruşluk kelamla bilgiçlik taslar idi
Aynelyakin bilmeyen, taklitle inanırdı

Üstünde yok, başta yok, bey çok telaşlanırdı
Nefesi koksa bile zenginçe davranırdı

Riyayı pek bilirdi, lakırdıyı severdi
Üç beş beşer görünce sazı ele alırdı

Anne baba sorunca sıla zahmet olurdu
Beş dakkalık muhabbet onca kâfi olurdu

Üç günlük vade doldu, okunan selalardı
Ahbaplar dağılınca kendi geri kalırdı

